

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Облік витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства рекламного бізнесу»

Студентки 2 курсу, 2м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»,
спеціалізації «Облік,
оподаткування та оцінювання
в бізнесі»

Ігнатенко Анастасії
Юріївни

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент

Кияшко Ольга
Михайлівна

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Бенько Микола
Миколайович

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет
Факультет Обліку, аудиту та інформаційних систем

Кафедра Обліку та оподаткування

Ступінь вищої освіти «Магістр»

Спеціальність «Облік і оподаткування»

спеціалізація «Облік, оподаткування та оцінювання в бізнесі»

Затверджую

Зав. кафедри _____

Фоміна О.В.

« ____ » _____ 201__ р.

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу студентіві

Ігнатенко Анастасії Юріївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема випускної кваліфікаційної роботи

«Облік витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства
рекламного бізнесу»

Затверджена наказом ректора від «18» січня 2019 р. № 139

2. Строк здачі студентом закінченої роботи

08.11.2019 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи Дослідження теоретико-методичних засад обліку витрат в

системі управління операційною діяльністю підприємства.

Об'єкт дослідження Процес обліку витрат операційної діяльності в системі управління підприємством.

Предмет дослідження

Теоретико-методичні засади обліку витрат операційної діяльності підприємства.

4. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видано	Завдання виконано

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом)

Розділ 1. Теоретичні основи обліку витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства рекламного бізнесу

1.1. Сутність, класифікація та оцінка витрат операційної діяльності

1.2. Економічна характеристика та передумови обліку витрат операційної діяльності на підприємстві рекламного бізнесу ТОВ «Професійні Видання»

Розділ 2. Сучасний стан організації обліку витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства рекламного бізнесу ТОВ «Професійні Видання»

2.1. Організація та фінансовий облік витрат операційної діяльності підприємства

2.2. Облік витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства

2.3. Відображення операційних витрат у фінансовій звітності

Розділ 3. Удосконалення обліку витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства рекламного бізнесу ТОВ «Професійні Видання»

3.1. Напрями удосконалення управлінського обліку витрат операційної діяльності на підприємстві

3.2. Удосконалення бухгалтерського обліку витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства в умовах використання сучасних інформаційних технологій

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
	1 розділ	28.06.2019	
	2 розділ	06.09.2019	
	Наукова стаття	12.09.2019	
	3 розділ	25.10.2019	
	Попередній захист	21.10.2019	
	Подання завершеної роботи на кафедру	15.11.2019	

7. Дата видачі завдання « ___ » _____ 201__ р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____
Кияшко О.М.

9. Гарант освітньої програми _____
Бенько М.М

10. Завдання прийняв до виконання студент _____
Ігнатенко А.Ю

11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____
(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист _____
(ПІБ, підпис, дата)

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента _____
(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____
(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри _____

Фоміна О.В

« _____ » _____ 201 _____ р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1.....	7
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВИТРАТ В УПРАВЛІННІ ОПЕРАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Сутність, класифікація та оцінка витрат операційної діяльності	7
1.2. Економічна характеристика та передумови обліку витрат операційної діяльності на підприємстві рекламного бізнесу ТОВ «Професійні Видання».....	18
Висновки за розділом 1	19
РОЗДІЛ 2.....	21
СУЧАСНИЙ СТАН ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИТРАТ В УПРАВЛІННІ ОПЕРАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА РЕКЛАМНОГО БІЗНЕСУ ТОВ «ПРОФЕСІЙНІ ВИДАННЯ»	21
2.1. Фінансовий облік витрат операційної діяльності підприємства	21
2.2. Облік витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства	26
2.3. Відображення операційних витрат у фінансовій звітності	31
Висновки за розділом 2	34
РОЗДІЛ 3.....	36
УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ В УПРАВЛІННІ ОПЕРАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА РЕКЛАМНОГО БІЗНЕСУ «ТОВ ПРОФЕСІЙНІ ВИДАННЯ»	36
3.1. Напрями удосконалення управлінського обліку витрат операційної діяльності на підприємстві	36
3.2. Удосконалення бухгалтерського обліку витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства в умовах використання сучасних інформаційних технологій	41
Висновки за розділом 3	45
ВИСНОВКИ	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	50
ДОДАТКИ	56

ВСТУП

Актуальність теми. Актуальність теми досліджування полягає у тому, що операційні витрати підприємства є одним з головних показників його фінансово-господарської діяльності. Як свідчать статистичні дані, в економіці України відбувається постійне зростання обсягу витрат операційної діяльності підприємств. Так, у 2014 році обсяги операційних витрат усіх суб'єктів підприємницької діяльності зросли, у порівнянні з попереднім періодом, на 22%, у 2015 році – на 31%, у 2016 році – на 18%, у 2017 році – на 21%, у 2018 році – на 22% . Операційні витрати підприємства є специфічною економічною категорією. З одного боку, розуміння операційних витрат входить в рамки загального розуміння сутності витрат господарської діяльності, а з іншого – накладається на особливості організації функціонування підприємства. Тому, з метою ґрунтовного висвітлення економічної сутності операційних витрат спочатку доцільно критично проаналізувати саму сутність витрат.

Операційні витрати є мірою стимулювання виробничо-технологічних процесів на підприємстві, зростання ефективності роботи персоналу. В умовах фінансової кризи перед підприємствами постала нагальна потреба в оптимізації системи обліку операційних витрат. Цей процес зумовлений необхідністю включення обліку в загальну систему управління підприємством.

Дослідженнями у сфері організації фінансового та управлінського обліку витрат операційної діяльності займалися такі науковці як Бондаренко О.В., Волковська Я.В., Грилицька А.В., Хавроненко О.М., Єрмолаєва М., Осадча Г.Г., Хачко К.М. , Язлюк Б. О., Волошина В. В. та інших. Проте, подальшого вивчення потребують питання удосконалення обліку операційних витрат з метою удосконалення системи операційного менеджменту підприємств.

Тому, зважаючи на вищесказане, обрана тема випускної кваліфікаційної роботи є дуже актуальною та перспективною.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження поглиблення теоретичних основ, обґрунтування пропозиції щодо удосконалення обліку витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства.

Реалізація поставленої мети дослідження зумовила визначення та вирішення наступних логічно пов'язаних завдань:

- визначити сутність, класифікацію та оцінку витрат операційної діяльності;
- навести економічну характеристику та передумови обліку витрат операційної діяльності на підприємстві рекламного бізнесу ТОВ «Професійні Видання»;
- розглянути особливості фінансового обліку витрат операційної діяльності підприємства;
- дослідити стан обліку витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства;
- охарактеризувати відображення операційних витрат у фінансовій звітності;
- обґрунтувати напрями удосконалення управлінського обліку витрат операційної діяльності на підприємстві;
- визначити напрями удосконалення бухгалтерського обліку витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства в умовах використання сучасних інформаційних технологій.

Об'єктом дослідження є процес обліку витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційних та методичних аспектів обліку витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства.

Методи дослідження. Під час досліджень теоретичних аспектів обліку витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства використовувалися такі методи: індукції та дедукції для визначення загальних тенденцій розвитку обліку витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства; теоретичного узагальнення і порівняння – для розкриття сутності та змісту витрат, математичні методи – для здійснення розрахунків показників діяльності підприємства тощо.

Інформаційною базою дослідження є: наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених; матеріали науково-практичних конференцій; аналітичні дослідження; публікації з досліджуваної проблематики в наукових та періодичних виданнях; дані Державної служби статистики України; законодавчі та нормативні акти органів державного управління, які регулюють діяльність комунальних підприємств; статистична та фінансова звітність підприємства ТОВ «Професійні Видання».

Наукова гіпотеза полягає у здійсненні характеристики економічної сутності поняття витрат в системі управління операційною діяльністю підприємства. Основною гіпотезою дослідження є припущення, що система обліку витрат підприємства потребує розробки практичних рекомендацій з удосконалення.

Наукова новизна проведеного дослідження полягає у визначенні особливостей ведення бухгалтерського та управлінського обліку витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства.

Апробація результатів випускної кваліфікаційної роботи. Основні наукові положення дослідження висвітлено в статті «Облік витрат в системі управління операційною діяльністю підприємства» опублікованій у Збірнику наукових статей студентів КНТЕУ 2019.

Практичне значення роботи. Результати дослідження, проведені у випускній кваліфікаційній роботі, можуть бути використані у якості

рекомендацій для удосконалення облікової та комерційної роботи на підприємстві ТОВ «Професійні Видання».

Структура та обсяг роботи. Структурно робота складається зі вступу, основної частини з 3-х розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 50 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВИТРАТ В УПРАВЛІННІ ОПЕРАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність, класифікація та оцінка витрат операційної діяльності

Операційні витрати підприємства є специфічною економічною категорією. З одного боку, розуміння операційних витрат входить в рамки загального розуміння сутності витрат господарської діяльності, а з іншого – накладається на особливості організації функціонування підприємства. Тому, з метою ґрунтовного висвітлення економічної сутності операційних витрат спочатку доцільно охарактеризувати саму сутність витрат.

Формування сучасного категоріального апарату, який повною мірою розкрив би економічну природу й порядок формування витрат підприємства, є вихідною передумовою створення ефективної системи управління ними.

В економічній літературі існують різні трактування сутності витрат. Так, закордонні економісти обґрунтовують поняття витрат у цілому, фактом обмеженості ресурсів і можливості їхнього альтернативного використання. Витрати розглядаються також як вартість ресурсів, використаних у даному торгово-виробничому циклі.

Сутність витрат операційної діяльності та методологічні засади формування інформації про них в бухгалтерському обліку, розкриття відносно її інформації у фінансовій звітності підприємств України визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [45] та Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [43]. Цими стандартами витрати визнаються як зменшення активу або зростання зобов'язання, що зумовлює зниження власного капіталу. Витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком

зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу (власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені [43].

Варто звернути увагу на певну різницю у формулювання поняття витрат відповідно до національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (табл. 1.1).

Таблиця 1

Визначення витрат у вітчизняних та міжнародних стандартах бухгалтерського обліку та звітності

Джерело	Визначення сутності витрат у законодавстві
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку - 16 «Витрати» [43]	Витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [45]	Зменшення економічних вигод у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками)
МСБО 1 «Подання фінансової звітності» [32]	Зменшення економічних вигод протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам

Джерело : [32, 43, 45]

Так, згідно з НП(С)БО 1 [45] витрати відображаються в зменшенні справедливої вартості активів, оскільки відображають зменшення ресурсів, які формалізовані у вартості відповідних активів. Відповідно до МСБО 1, витрати визначаються також як зниженні відповідної суми економічних вигод у формі зменшення або амортизації активів.

У працях Волковської Я.В. [9], Кондрича В. І. [20], Лучка М. Р. та Бенька І. Д. [27] головним об'єктом уваги були операційні витрати, під якими традиційно розумілись суспільно-необхідні витрати живої та уречевленої праці з доведення товарів із сфери виробництва до сфери споживання. Так,

Волковська Я.В. [9] при розгляді витрат використовує визначення «собівартість обігу товарів», що складається з витрат живої та уречевленої праці, пов'язаних з перевезенням, зберіганням, доробкою й реалізацією товарів [9]. Таке тлумачення витрат було обумовлене, по-перше, тим, що витрати торгівлі розглядалися на галузевому рівні в зіставленні з витратами виробництва, з одного боку, та з витратами споживання – з іншого, а також домінуванням постулатів класичної економічної теорії щодо економічної природи операційних витрат.

Селиванов В. Н., Воронова Л. К. [38, с. 147] зазначають, що витрати – сукупність видатків, пов'язаних із використанням у процесі господарської діяльності певних видів ресурсів: сировини, матеріалів, палива, енергії, основних фондів, нематеріальних активів, трудових ресурсів, тощо.

Сизоненко В.О., Циганов С.А. [39, с. 208] характеризує витрати як – це трата енергії і тільки енергії, у тому числі інтелектуальної і фізичної енергії людини. На практиці ці витрати виявляються у вигляді цілеспрямованого й упорядкованого руху і використання деяких обмежених ресурсів: капіталовкладень, основних і оборотних фондів, природних багатств.

Ананькіна Є. А., Данілочкіна Н. Г. [5, с. 15] витрати визначають як вартість ресурсів, що використовуються в процесі діяльності підприємства з виробництва продукції, виконання робіт і здійснення послуг.

Вчені Лебедев В. Г., Дроздова Т. Г., Кустарев В. П. [36, с. 7] витрати характеризують у грошовому виразі як обсяг ресурсів на визначений період, використаних на виробництво та збут продукції, і які трансформуються у собівартість продукції, робіт і послуг. При цьому у витрати на виробництво і реалізацію продукції включаються передвиробничі витрати, виробничі витрати, безпосередньо пов'язані з виконанням технологічних операцій, обслуговуванням і експлуатацією виробничого устаткування і машин, керуванням виробництвом і управлінські та комерційні витрати, пов'язані з загальним, адміністративним управлінням і збутом продукції

Таким чином, узагальнюючи наведені вище підходи до визначення витрат в загальному економічному їх розумінні, можна визначити наступні сутнісні економічні характеристики витрат:

- витрати завжди характеризують видатки (споживання) різних видів ресурсів – трудових, матеріальних, інтелектуально-інформаційних, та ін.
- витрати в економічному сенсі є вартісним вимірником споживної вартості використаних в процесі господарської діяльності ресурсів;
- витрати завжди прив'язані за своїми економічним змістом до певного часового проміжку – періоду, протягом якого вони були понесені;
- витрати крім вартісної оцінки спожитих ресурсів також характеризують певний економічний ефект – результат понесених витрат (це відрізняє витрати у комерційній сфері від видатків у бюджетних установах).

Варто відмітити, що перелічені вище характеристики витрат у загальному їх розумінні (охоплюють всі сфери) також характерні і для сфери торгівлі. Однак, торгівля, на відміну від виробництва, має свою специфіку у формуванні витрат. Спробуємо розглянути основні наукові підходи до визначення сутності операційних витрат в торгівлі.

Августова О.О. [1] та Бутинець Ф. Ф. [7] характеризує операційні витрати як виражені в грошовій формі затрати по обслуговуванню операційного процесу з метою забезпечення реалізації товарів та послуг.

Науковці Олініченко К.С. [34], Белебега І.О та Керімов В.Е. [46] визначають операційні витрати як частину поточних витрат підприємства, що стосується безпосередньо обслуговування процесу реалізації товарів, надання суміжних послуг, витрати складування та зберігання товарних запасів, тощо.

Наведені вище підходи до визначення операційних витрат визначають їх як вартість використаних ресурсів в процесі забезпечення товарного обігу. Однак, в науковій літературі можна також зустріти і деякі специфічні підходи до розуміння складу операційних витрат.

Осадча Г.Г., Хачко К.М. [36], Подмешальська Ю.В. та Дунда А.М. [41] визначають операційні витрати як всі витрати, що пов'язані зі сферою операційної діяльності. Автори пропонують включати до складу операційних витрат тільки ту частину поточних витрат, яка безпосередньо входить до складу націнки – витрати на транспортування і зберігання товарів, оплата праці оперативного персоналу, витрати на збут, тощо.

Кім Ю. Г. [19], Жмутин О. З. [15], Голов С.Ф. та Костюченко В.М. [11] характеризують операційні витрати як затрати, необхідні для доведення товарів від виробника до споживача. До них науковці відносять витрати на транспортування, відсортування, упакування, зберігання та реалізацію товарів, а також адміністративно–управлінські витрати торгових підприємств та організацій.

На мою думку, недоліками двох останніх наведених підходів є те, що за ними досить важко виділити операційні витрати з аналітичної інформації, яка наявна на підприємствах. В облікових системах немає відображення поточних витрат за частинами, які відносяться безпосередньо чи опосередковано на операційну діяльність. Також у різних типів підприємств можуть бути різні підходи до формування націнки.

Узагальнити наведені вище підходи можна за допомогою таблиці 1.2. у додатку И.

Аналізуючи вищевикладені тлумачення сутності витрат, очевидно, що дослідникам облікового напрямку імпонує визначення, наведене в П(С)БО 16, яке більше характеризує наслідки збільшення витрат, ніж їхню економічну сутність. Тобто це визначення передає зміст витрат діяльності, які відображаються у Звіті про фінансові результати, але не виражає сутності категорії «витрати виробництва» на рівні виробничого процесу, оскільки відпуск сировини і матеріалів у виробництво не супроводжується зміною розміру ані активів, ані пасивів підприємства, а призводить до змін у структурі активів підприємства.

Трактування категорії «витрати» об'єднано у дві великі групи – з точки зору економічної теорії та з точки зору бухгалтерського обліку – не лише за сутністю. Кожну групу поєднує також час виникнення витрат та мета формування інформації про них.

Так, часом виникнення «витрат першої групи» можна вважати момент реального споживання ресурсів, виконаних робіт чи послуг, який супроводжується зазвичай відтоком коштів із підприємства. «Витрати другої групи» настають у момент документально оформленого факту зменшення активів або збільшення зобов'язань, причому витрачання грошових коштів підприємства витратами не вважається. «Витрати з точки зору економічної теорії» формуються з метою подання інформації для прийняття управлінських рішень стосовно їхнього планування, аналізу, а також для ціноутворення. «Витрати з точки зору бухгалтерського обліку» розкривають інформацію про діяльність підприємства, яку можна отримати з оприлюдненої фінансової звітності.

Отже, узагальнюючи наведені вище підходи до визначення сутності операційних витрат, враховуючи їх переваги і недоліки, можна сформулювати наступне авторське визначення: операційні витрати – це виражена у грошовій формі частина поточних затрат матеріальних, трудових, інформаційних та інших ресурсів підприємства за певний період, яка спрямована на провадження операційної діяльності підприємства.

В сучасній літературі можна виокремити два поширені підходи до класифікації операційних витрат. Перший підхід виділяє операційні витрати в окремий кластер, складові елементи якого можуть бути розподілені між частиною адміністративних, збутових та фінансових витрат. Інший підхід характеризує операційні витрати та їх видову класифікацію в розрізі адміністративних, збутових та інших операційних витрат.

Відповідно до першого підходу, склад операційних витрат визначається набором їх статей в залежності від цільового призначення, тобто від напрямків здійснення витрат підприємством.

Основні статті класифікації витрат відповідно до даного підходу наведено на рис. 1.1 [44].

Рис. 1.1. Склад операційних витрат підприємства.

Джерело:[44]

Відповідно до підходу науковців Олійник О.В., Бойко С.В. [33] (перший підхід) операційні витрати складаються з: матеріально-сировинних; транспортно-заготівельних витрат; витрат на оплату праці; відрахувань на соціальні заходи; витрат на оренду і утримання основних засобів; амортизаційних відрахувань на повне відновлення основних фондів та нематеріальних активів; витрат на поточний ремонт основних засобів; зносу та утримання малоцінних та швидкозношуваних предметів; витрат на паливо, газ та енергію; витрат на зберігання, обробку, пакування та передпродажну підготовку товарів; витрат на рекламу; відсотків за кредит; витрат товарів у

межах норм природного убутку під час перевезення, зберігання, реалізації; витрат на тару; витрат на обов'язкове страхування майна; інших витрат. Але не всі поточні витрати можуть бути віднесені до складу виробничих витрат. До їх складу відносяться тільки ті витрати підприємства, які пов'язані із здійсненням процесу виробництва та управлінням діяльністю виробничого підприємства.

Цал-Цалко Ю. С. [47] (другий підхід) у якості показника операційних витрат використовує загальну величину поточних витрат підприємства. Але не всі поточні витрати можуть бути віднесені до складу операційних витрат (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Витрати, які пов'язані з операційною діяльністю підприємства.

Джерело:[47]

Також в науковій літературі досить часто наводиться управлінська класифікація операційних витрат. Досить часто дана класифікація стосується операційних витрат, однак, якщо врахувати деякі специфічні особливості виробництва, то її можна екстраполювати на виробничі витрати будь-якого підприємства.

Так, наприклад, в управлінському обліку європейських країн використовуються наступні варіанти класифікації операційних витрат:

- за економічними елементами витрат;
- за статтями собівартості (статті калькуляції витрат);
- за технологічним (виробничим) процесом – основні, накладні;
- за складом (одно елементні, комплексні);

- по способом віднесення на собівартість товару – прямі й непрямі;
- за роллю в виробничому процесі – виробничі, невиробничі;
- за можливістю охоплення планом – плановані, неплановані;
- залежно від обсягу виробництва – змінні, постійні;
- залежно від періодичності виникнення – поточні, одноразові, декадні, позмінні, щоденні;
- за включенням у калькуляцію – нейтральні (некалькульовані), калькульовані, додаткові;
- за тимчасовою формою – фактичні, планові [68].

На відміну від явних витрат, неявні витрати – це витрати, пов'язані з використанням ресурсів, що належать самому підприємству. До неявних витрат можна віднести платежі, які підприємство могло б одержати при більш вигідному використанні власних ресурсів (витрати втрачених можливостей), нормальний прибуток, що втримує підприємця в обраній ним галузі діяльності.

Осадча Г.Г., Хачко К.М. [36], Подмешальська Ю.В. та Дунда А.М. [41] класифікують витрати на 8 статей:

- 1) матеріальні витрати;
- 2) транспортно–заготівельні витрати;
- 3) витрати на оплату праці;
- 4) витрати на оренду основних засобів, необоротних матеріальних та нематеріальних активів;
- 5) витрати на утримання основних засобів, необоротних матеріальних та нематеріальних активів;
- 6) амортизація основних засобів, необоротних матеріальних та нематеріальних активів;
- 7) відрахування на соціальні заходи;
- 8) інші витрати.

Балазюк О.Ю. та Сисоєва І.М. [2], Язлюк Б. О. та Волошина В. В. [53] за характером віднесення витрат на об'єкти калькулювання поділяють їх на

такі види: прямі витрати (безпосередньо пов'язані із практичною діяльністю того або іншого цеху, підприємства в цілому); непрямі витрати (які здійснюються всім підприємством у цілому або групою магазинів). До непрямих витрат відносяться: заробітна плата обслуговуючого персоналу; витрати по здійсненню діяльності загального значення (енергоцехи, склади, тощо). Непрямі витрати розглядаються як неминучі. Тому що їх не можна скасувати без ліквідації якої-небудь функції або підрозділу.

Кім Ю. Г. [19], Жмутин О. З. [15], Голов С.Ф. та Костюченко В.М. [11] залежно від часу одержання результатів від витрат вони поділяються на відстрочені (дискретні) і невідстрочені (безперервні). Якщо витрати приносять результат у звітному періоді, вони вважаються безперервними. Якщо віддача від них буде мати місце в невизначеному майбутньому, вони вважаються відстроченими чи дискретними [13].

Олініченко К.С. [34], Ткаченко Н. М., Белебеха І.О, Керімов В.Е. [46] Пропорція поділу витрат за даною ознакою залежить від ступеня використання ресурсного потенціалу підприємства. Якщо ресурсний потенціал підприємства використовується неефективно чи не дає очікуваної віддачі, то частина виробничих витрат є безкорисною.

Августова О.О. [1] та Бутинець Ф. Ф. [7] залежно від ступеня реагування на зміну обсягів виробництва виробничі витрати підприємства поділяють на постійні та змінні. Практична цінність розподілу витрат на змінні і постійні полягає в наступному: по-перше, такий розподіл сприяє розв'язанню завдань регулювання маси й приросту прибутку на основі відносного зниження витрат при рості доходу від виробництва продукції. По-друге, така класифікація дозволяє визначити окупність витрат, тобто «запас фінансової міцності» підприємства. По-третє, виділення постійних витрат дає можливість використати метод маржинального прибутку (валовий дохід мінус змінні витрати) для визначення розміру валової маржі.

На сьогодні в економічній літературі можна виокремити два основні підходи до класифікації операційних витрат. Перший підхід виділяє

операційні витрати в окремий кластер, складові елементи якого можуть бути розподілені між частиною адміністративних, збутових та фінансових витрат. Інший науковий підхід характеризує операційні витрати та їх видову класифікацію в розрізі адміністративних, збутових та інших операційних витрат. Визнання витрат із позиції економічної теорії супроводжується фактом витрачання коштів або витрачання ресурсів незалежно від дати виникнення зобов'язань.

Під умовно–постійними витратами розуміються такі витрати, сума яких безпосередньо не залежить від обсягу й структури виробничої програми, але їхній рівень змінюється у зворотному напрямку від обсягу виробництва: зі збільшенням виробництва рівень умовно–постійних операційних витрат, обчислений на одиницю продукції, знижується, і навпаки. До таких витрат відносяться: амортизаційні відрахування, виробничо–управлінські витрати.

Залежно від процентного співвідношення зміни витрат і зміни обсягу виробництва змінні витрати діляться на пропорційні, дигресивні, прогресивні.

Таким чином, у ході дослідження було розглянуто особливості визначення змісту витрат операційної діяльності в нормативних документах та фаховій літературі. Аналіз фахової літератури дає можливість зробити висновки про те, що за економічним змістом витрати операційної діяльності відображають вартісну оцінку витрачання ресурсів підприємства з метою забезпечення неперервності операційних процесів. можемо зробити висновок про те, що розглянуті трактування категорії «операційні витрати» об'єднано у дві великі групи: з точки зору економічної теорії та з точки зору бухгалтерського обліку за такими критеріями: економічною сутністю, часом виникнення витрат та метою формування інформації про них. Операційні витрати можна визначити як виражену у грошовій формі частину поточних затрат матеріальних, трудових, інформаційних та інших ресурсів підприємства за певний період, яка спрямована на провадження операційної

діяльності підприємства. Визначення економічного змісту операційних витрат характеризує економічні наслідки здійснення витрат після закінчення виробничого процесу, що призводить до збільшення зобов'язань. Згідно з НП(С)БО 1 витрати відображаються в зменшенні справедливої вартості активів, оскільки відображають зменшення ресурсів, які формалізовані у вартості відповідних активів. Відповідно до МСБО 1, витрати визначаються також як зниженні відповідної суми економічних вигод у формі зменшення або амортизації активів. [5,6]

1.2. Концептуальні засади обліку операційних витрат на підприємстві рекламного бізнесу ТОВ «Професійні Видання»

Наведемо основні елементи первинного обліку операційних витрат підприємства ТОВ «Професійні Видання». Перелік первинної документації з обліку операційних витрат на підприємстві наведено у табл. 1.3 додаток К.

Облік усіх операційних витрат, у тому числі загальновиробничих, адміністративних, витрат на збут веде бухгалтерія. На даному підприємстві серед загальновиробничих витрат можна виділити: заробітна плата керівників підрозділів, витрати на опалення, освітлення, водопостачання; витрати на ремонт основних засобів, виконаних як власними силами, так і сторонніми організаціями; витрати податків, зборів та інших обов'язкових платежів, що безпосередньо пов'язані з операційною діяльністю.

Первинними документами, що підтверджують здійснення цих витрат є відповідно: таблиць обліку робочого часу; рахунки на оплату, акти виконаних робіт, довідка-розрахунок бухгалтера і відповідні звіти з податків.

У процесі документального оформлення первинного обліку на підприємстві ТОВ «Професійні Видання» бухгалтерія користується наказом про облікову політику підприємства.

На законодавчому рівні питання документального оформлення господарських операцій регулюється п. 1 ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16. 07. 99 р. № 996-ХГУ (далі Закон № 996), а також низкою нормативно-правових актів, що

визначають порядок складання та заповнення документів на підприємствах, які займаються виробництвом та торгівлею лікарських препаратів.

Процес виробництва починається з отримання матеріалів з центрального складу до комори цеху комірником цеху. Отримання матеріалів оформлюються лімітно-забірною карткою, що має типову форму (типова форма №М-8, №М-9, накладною-вимогою на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (типова форма № М-11)

Висновки за розділом 1

За результатами теоретичного дослідження було розглянуто особливості визначення змісту витрат операційної діяльності в нормативних документах та фаховій літературі. Аналіз фахової літератури дає можливість зробити висновки про те, що за економічним змістом витрати операційної діяльності відображають вартісну оцінку витрачання ресурсів підприємства з метою забезпечення неперервності операційних процесів можемо зробити висновок про те, що розглянуті трактування категорії «операційні витрати» об'єднано у дві великі групи: з точки зору економічної теорії та з точки зору бухгалтерського обліку за такими критеріями: економічною сутністю, часом виникнення витрат та метою формування інформації про них. Визначення економічного змісту операційних витрат характеризує економічні наслідки здійснення витрат після закінчення виробничого процесу, що призводить до збільшення зобов'язань. Згідно з НП(С)БО 1 витрати відображається в зменшенні справедливої вартості активів, оскільки відображають зменшення ресурсів, які формалізовані у вартості відповідних активів. Відповідно до МСБО 1, витрати визначаються також як зниженні відповідної суми економічних вигод у формі зменшення або амортизації активів.

Організація первинного обліку собівартості на підприємстві ТОВ «Професійні Видання» залежить від обраного методу обліку витрат і калькулювання. В свою чергу вибір методу обліку витрат залежить від виду продукції, робіт і послуг, її складності, типу, характеру технологічного

процесу. Організація аналітичного та синтетичного обліку операційних витрат на підприємстві ТОВ «Професійні Видання» регламентуються діючими стандартами бухгалтерського обліку та іншими нормативними документами, які було розглянуто раніше.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИТРАТ В УПРАВЛІННІ ОПЕРАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА РЕКЛАМНОГО БІЗНЕСУ ТОВ «ПРОФЕСІЙНІ ВИДАННЯ»

2.1. Фінансовий облік витрат операційної діяльності підприємства та його організація

У даному питанні спочатку визначимо особливості діяльності досліджуваного підприємства ТОВ «Професійні Видання», а потім наведемо організаційні засади обліку його операційних витрат.

Характеристику основних показників фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства наведено у пояснювальній записці у додатку А. З цією метою було використано інформацію з річної фінансової звітності підприємства за 2014-2018 рр. Приклади фінансових звітів наведено у додатку Б. Динаміку показників доходів, витрат та фінансових результатів досліджуваного підприємства наведено у табл. А.1 додаток А.

Динаміка структури активів та структури капіталу ТОВ «Професійні видання» у додатку Л.

Організація фінансового обліку витрат операційної діяльності ТОВ «Професійні Видання» визначена у наказі про його облікову політику у додатку В. Відповідний графік документообороту підприємства наведено у додатку Г.

Фінансовий облік витрат операційної діяльності ТОВ «Професійні Видання» здійснюється переважно на рахунках 9-го класу. Для відображення витрат План рахунків містить рахунки класу 9 "Витрати діяльності", що відображають витрати по статтях витрат. Відповідно до плану рахунків, витрати операційної діяльності поділяються на наступні групи:

- собівартість реалізованої продукції (рахунок 90);
- адміністративні витрати (рахунок 92);
- витрати на збут (рахунок 93);

- інші витрати операційної діяльності (рахунок 94). [5]

З метою визначення особливостей аналітичного та синтетичного обліку витрат операційної діяльності доцільно навести робочий план рахунків, який відображено у додатку Д.

Необхідно відзначити, що в Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій наведено загальні положення щодо застосування рахунків 9-го класу. Варто відмітити, що суб'єкти малого підприємництва також можуть здійснювати ведення бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності за рахунками 8-го класу. Однак, такий підхід до ведення обліку операційних витрат можна застосовувати лише підприємствам з невеликою кількістю господарських операцій і при відсутності кількох напрямів діяльності [18]. Усі інші підприємства використовують рахунки класу 9. Їх використання дозволяє здійснювати докладніший облік витрат. Такі підприємства можуть вести облік витрат тільки на рахунках класу 9 або за бажання можуть використовувати одночасно з цим і рахунки класу 8 для узагальнення інформації про витрати за елементами. При цьому для систематизації інформації може бути застосована така схема: витрати відносяться спочатку на рахунки витрат класу 8, а потім списуються на рахунки класу 9 для обліку витрат за функціональними ознаками і на рахунок 23 "Виробництво".

Витрати відображаються на рахунках бухгалтерського обліку, якщо їх оцінка може бути достовірно визначена у момент виплати активу або збільшення зобов'язання, які спричиняють зменшення власного капіталу підприємства [18].

До видання галузевих методичних рекомендацій з обліку затрат і калькулювання собівартості готової продукції (робіт, послуг) згідно з пунктом 18 ПСБО 16 "Витрати" рекомендується вести аналітичний облік адміністративних витрат за наступною номенклатурою статей [43].

Порядок розподілу адміністративних витрат на окремі види основної діяльності підприємства з метою визначення в управлінському обліку їх рентабельності та ефективності інструкцією не встановлений. Тому підприємство під час ведення управлінського обліку повинно розв'язувати це питання самостійно, з урахуванням специфіки діяльності за аналогією з розподілом загальнопромислових витрат.

Господарські операції з проведення адміністративних витрат наведено у табл. 2.1. Витрати на збут на підприємстві відносяться до складової операційних витрат, що встановлено нормою п. 138.1 ПКУ. Перелік витрат на збут визначено пп. 138.10.3 ПКУ [39].

Таблиця 2.1

Кореспонденція рахунків з обліку адміністративних витрат на підприємстві ТОВ «Професійні Видання»

№	Зміст операції	Документ	Типи відповідності рахунків	
			Дебет	Кредит
1	Нарахована заробіткова плата працівникам адмінперсоналу	Відомість нарахування з/п	92	66
2	Здійснені відрахування за Єдиним соціальним внеском	Відомість нарахування ЄСВ	92	65
3	Здійснено списання канцелярських товарів на адміністративні витрати	Відомість списання ТМЦ	92	22
4	Здійснено списання частини матеріальних запасів на адміністративні витрати	Відомість списання ТМЦ	92	201
5	Здійснені витрати на надання юридичних послуг	Акт виконаних робіт	92	63
6	Списані витрати на канцелярські товари, папір, конверти, картки по вивченню мобільного зв'язку, оплачені через підзвітних осіб	Відомість списання ТМЦ	92	372
7	Придбані у банку бланки та списані на витрати (без ПДВ)	Видаткова накладна, рахунок-фактура	92	63
8	Сплачено банку комісійні та винагорода за інші послуги	Платіжне доручення, виписка	92	31

		банку		
--	--	-------	--	--

Джерело : на основі даних підприємства

До таких витрат відносяться витрати, пов'язані з реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг. Зокрема [5]: 1) витрати на пакувальні матеріали для затарювання товарів на складах готової продукції; 2) оплата праці та комісійні винагороди продавцям, торговим агентам та працівникам підрозділів, які забезпечують збут; 3) витрати на рекламу та дослідження ринку (маркетинг), на передпродажну підготовку товарів; 4) витрати на утримання основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, пов'язаних зі збутом товарів, виконанням робіт, наданням послуг (оперативна оренда, страхування, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, охорона); 5) витрати на транспортування, перевалку і страхування товарів, транспортно - експедиційні та інші послуги, пов'язані з транспортуванням продукції (товарів) відповідно до умов договору (базису) поставки; 6) витрати на транспортування готової продукції (товарів) між складами підрозділів підприємства; 7) інші витрати, пов'язані зі збутом товарів, виконанням робіт, наданням послуг.

З метою забезпечення більшої аналітичності обліку такого роду витрат на підприємстві використовуються наступні субрахунки: “Комерційні витрати” і “Витрати на маркетинг” Плану рахунків, аналогом якого виступає чинний 93 «Витрати на збут» [18]. Господарські операції з проведення збутових витрат наведено у табл. 2.2.

Приклад кореспонденції рахунків з обліку інших витрат операційної діяльності на підприємстві наведено у табл. 2.3. Витрати на випуск відображаються в бухгалтерському обліку на підприємствах за видами виробництв на спеціально введених субрахунках другого порядку до рахунку 23 «Виробництво»

Приклад кореспонденції рахунків з обліку інших витрат операційної діяльності на підприємстві наведено у табл. 2.3.

Таблиця 2.2

**Кореспонденція рахунків з обліку витрат на збут на підприємстві ТОВ
«Професійні Видання»**

№	Зміст операції	Документ	Типи рахунків	
			Дебет	Кредит
1	2	3	4	5
1	Оримано і списано на виробництво пакувальну плівку	Відомість списання ТМЦ	93	66
2	Нараховано заробітну плату: — відділу збуту	Відомість нарахування з/п	93	66
3	Нараховано ЄСВ на з/п: — відділу збуту	Відомість нарахування ЄСВ	93	65
4	Оримано звіт та акт за надані послуги за доповіддю за період місяця наперед	Звіт про місію нара, Довідка	93	68
5	Оримано консультативні послуги працівниками відділу збуту*** (акт наданих послуг)	Акт наданих послуг	93	68
6	Закриття боргових сторінок сплаченому авансу за семінар	-	68	37

Джерело : на основі даних підприємства.

Таблиця 2.3

**Кореспонденція рахунків з обліку інших витрат операційної діяльності
на підприємстві ТОВ «Професійні Видання»**

№	Зміст операції	Документ	Типи кореспонденції рахунків	
			Дебет	Кредит
1	2	3	4	5
1	Розрахунок амортизації цінностей основних засобів, що використовуються в дослідженнях (розробках)	Відомість нарахування амортизації	941	131
2	Списання матеріалів на дослідження та розробки	Відомість списання ТМЦ	941	201
3	Списання пального на дослідження та розробки	Відомість списання ТМЦ	941	203
4	Нарахування курсової різниці на дату балансу (або на дату розрахунку)	Розрахункова відомість	945 (974)	302, 312

Джерело : на основі даних підприємства.

При цьому прямі матеріальні, трудові та інші прямі витрати відображають за дебетом рахунку 23 «Виробництво» в кореспонденції з кредитом рахунків обліку виробничих запасів, розрахунків із персоналом з оплати праці та інших прямих витрат. Непрямі ж витрати передчасно групують на збирально - розподіляючому рахунку 91 «Загальновиробничі витрати». По закінченню звітного періоду витрати, що враховуються на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати», списуються в порядку розподілу на рахунок 23 «Виробництво» і 90 «Собівартість реалізації».

Отже, підсумовуючи вищевикладений матеріал, можемо узагальнити, що облік витрат операційної діяльності здійснюється переважно на рахунках 9-го класу. Для відображення витрат План рахунків містить рахунки класу 9 "Витрати діяльності", що відображають витрати по статтях витрат. Відповідно до плану рахунків, витрати операційної діяльності поділяються на наступні групи: собівартість реалізованої продукції (рахунок 90); адміністративні витрати (рахунок 92); витрати на збут (рахунок 93); інші витрати операційної діяльності (рахунок 94). Витрати операційної діяльності відображаються на рахунках бухгалтерського обліку, якщо їх оцінка може бути достовірно визначена у момент виплати активу або збільшення зобов'язання, які спричинюють зменшення власного капіталу підприємства. Процес формування системи управлінського обліку витрат операційної діяльності можна умовно поділити на два етапи: 1) встановлення мети та визначення напрямків організації управлінського обліку витрат операційної діяльності; 2) визначення інформаційного забезпечення, методології та схем документообороту.

2.2. Облік витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства

Доповненням до бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності в системі управління підприємством є їх управлінський облік. Формування системи управлінського обліку операційних витрат підприємства базується на системі аналізу його господарської діяльності, який складається з маркетингового, фінансового та виробничого аналізу, а аналіз якісного стану та ефективності управління іншими витратами є складовою системи аналізу господарської діяльності підприємства.

Процес формування системи управлінського обліку витрат операційної діяльності можна умовно поділити на два етапи: 1) встановлення мети та визначення напрямків організації управлінського

обліку витрат операційної діяльності; 2) визначення інформаційного забезпечення, методології та схем документообороту. Можна чітко визначити сучасні напрямки функціонування системи управління витратами - планування, облік, аналіз та контроль. Функції управління, що органічно пов'язані між собою, виражають сутність процесу управління витратами. Зауважимо, що з усіх функцій управління тільки регулювання має активний характер стосовно об'єкта. Регулювання витрат дає можливість здійснювати цілеспрямований вплив на процес формування витрат підприємства, підвищення ефективності здійснення господарської діяльності.

Запровадження управлінського обліку витрат операційної діяльності на підприємстві ТОВ «Професійні Видання» та його функціонування вимагає від працівників, які зайняті управлінською бухгалтерією, певних теоретичних знань і практичних навичок щодо такої системи обліку. Мова йде про те, що ефективність управлінського обліку на підприємстві прямо залежить від підходів до його побудови. Зокрема, побудована система управлінського обліку дає наступні можливості для ТОВ «Професійні Видання»:

- зрозуміти причини виникнення витрат;
- виявляти відхилення від планових показників;
- узагальнювати витрати за певними організаційними (обліковими) одиницями;
- контролювати та аналізувати витрати на виготовлення продукції та витрати підприємства в цілому на релевантних стадіях;
- ефективно впливати на зниження витрат.

Тому в практиці діяльності ТОВ «Професійні Видання» основними підходами до побудови управлінського обліку операційних витрат є облік за «місцями виникнення» та «центрами відповідальності».

Створення системи управлінського обліку ТОВ «Професійні Видання» по відношенню до операційних витрат на основі «центрів відповідальності» та «місць виникнення» зумовлює децентралізацію структури підприємства в

цілому та управлінських функцій, зокрема. Це означає чіткий поділ підприємства на організаційні ланки (центри) й обов'язкове делегування повноважень щодо управління господарськими процесами від керівника підприємства (однієї людини) менеджерам нижчого рівня (керівникам структурних підрозділів, "центрів відповідальності" тощо). Відповідно, "центром відповідальності" за витратами (центрами витрат) називають центр відповідальності, керівник якого несе персональну відповідальність за їх величину. Організація управлінського обліку не є обов'язковим та регламентованим з точки зору законодавства. Тому, підприємство на власний розсуд може розробляти структуру "центрів відповідальності". Зокрема, відповідно до його організаційної побудови, можна виділяти основні та допоміжні "центри відповідальності" тощо. Проте неодмінним критерієм "центру відповідальності" повинна бути рівність сфери відповідальності та можливості впливу на показники діяльності підприємства, котрі закріплені за конкретною особою [16].

Система управління операційними витратами підприємства ТОВ «Професійні Видання» передбачає постійне формування бюджетів витрат операційної діяльності та моніторинг їх виконання. Дана система управлінського обліку може бути представлена у вигляді рис. 2.3.

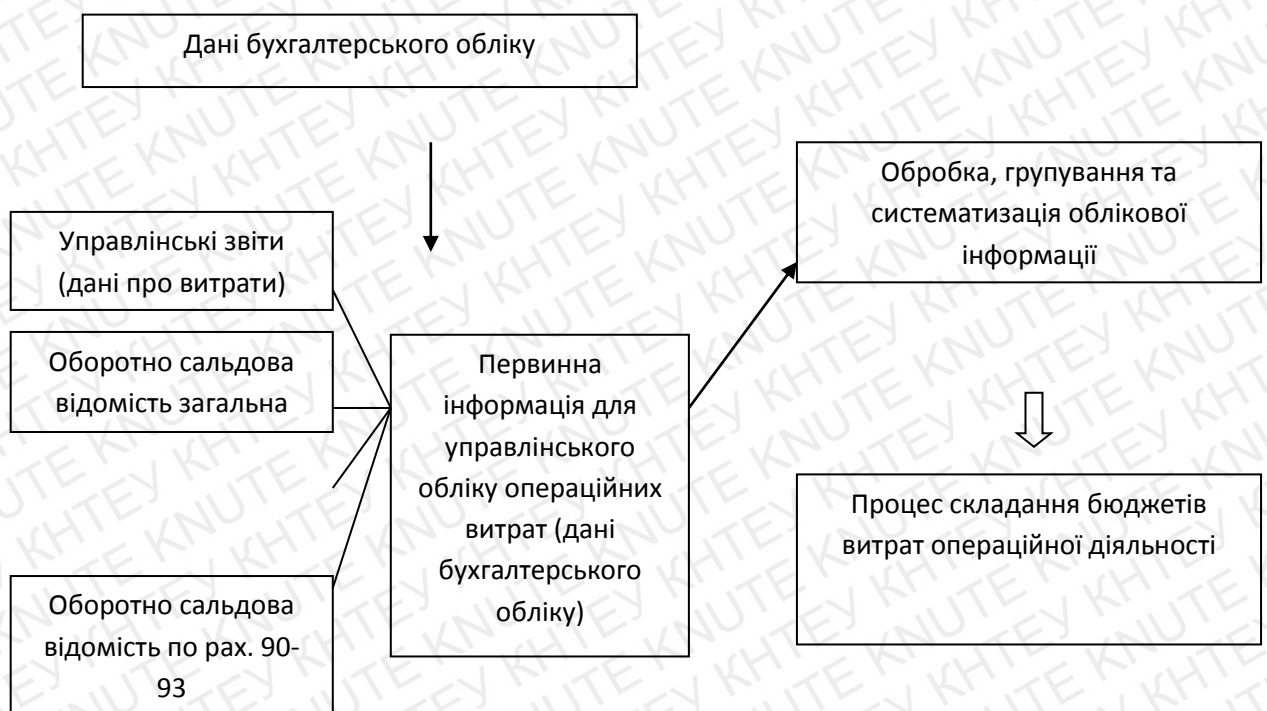

Рис. 2.3. Схема організації системи управлінського обліку витрат операційної діяльності ТОВ «Професійні Видання»

Джерело: на основі даних підприємства.

Система управлінського обліку витрат операційної діяльності на підприємстві ТОВ «Професійні Видання» базується на основі облікової інформації. У цьому випадку облікові дані про витрати (вторинна інформація в обліку) є основою (первинною інформацією) для проведення бюджетування та економічного аналізу.

У процесі ведення управлінського обліку на підприємстві ТОВ «Професійні Видання» витрати операційної діяльності розподіляються так:

- а) витрати загального характеру — між видами реалізованої продукції пропорційно до її виробничої собівартості;
- б) транспортні витрати (якщо їх питома вага значна) — за видами реалізованої продукції, їх просто списують наприкінці місяця.

Для розподілу витрат операційної діяльності відповідальні за ведення управлінського обліку на ТОВ «Професійні Видання» складають довідку-розрахунок або відомість розподілу, де вказують види реалізованої продукції, її виробничу собівартість.

Важливим елементом формування системи управлінського обліку витрат операційної діяльності на підприємстві ТОВ «Професійні Видання» є бюджетування витрат.

Основними завданнями та можливостями ведення бюджетування витрат операційної діяльності на ТОВ «Професійні Видання» є такі:

- можливість оперативного фінансового моніторингу ключових параметрів витрат в цілях економії коштів, виявлення неефективних витрат та їх подальшого попередження (пошук відповідальних за перевитрати коштів або недоотримання доходів, запит пояснень, аналіз пояснень та прийняття відповідних управлінських рішень);
- можливість співставлення параметрів операційних витрат по декількох підрозділах;
- можливість розширеного фінансового моніторингу стану розрахунків з постачальниками, виявлення порушень зі сторони відповідальних осіб (так, наприклад, можна оперативно прослідкувати відповідність витрачання коштів запланованим напрямкам, вчасно попередити подальші порушення та тіньові схеми);
- можливість деталізованого фінансового планування витрат в цілях оптимізації фінансових потоків на рівні підприємства [3].

Побудова системи управлінських бюджетів рівні підрозділів ТОВ «Професійні Видання» здійснюється за тими ж принципами, що і формування системи звітності. Планові та фактичні показники по підрозділам обов'язково накопичуються в одній базі даних, що значно розширює аналітичні можливості в процесі контролю витрат.

Таким чином, впровадження управлінського обліку витрат на підприємстві ТОВ «Професійні Видання» базується на веденні системи бюджетування за центрами відповідальності. При створенні “центру відповідальності” за витратами, контролюючі функції за показниками покладаються на керівника відповідного структурного підрозділу, тому виникає потреба у специфічному поділі витрат на контрольовані та неконтрольовані. Контрольованими називають витрати, на які керівник має безпосередній вплив, тобто, котрі можна проконтролювати. Відповідно, неконтрольовані витрати - це ті, на які керівник, з організаційних чи

технічних причин, не має можливості впливу та контролю. Поділ витрат на контрольовані та неконтрольовані дає можливість визначати ступінь ризику виникнення непередбачуваних витрат, а також виявляти господарські процеси котрі з тих чи інших причин виявились поза межами відповідальності. Визначення ефективності діяльності “центру відповідальності” ґрунтується на порівнянні показників, тому характерною рисою обліку витрат за “місцями виникнення” та “центрами відповідальності” є їх поділ на фактичні та планові (стандартні, нормативні). Створення бюджетів витрат є неодмінною вимогою побудови такого обліку. Керівник центру відповідальності спільно з бухгалтерією та, згідно технологічних особливостей виробничого процесу, складають бюджет, відповідно до вимог, котрі стоять перед “центром відповідальності”. Бюджет погоджується вищим керівництвом і, в подальшому, є головним документом для порівняння з фактичними показниками.

2.3. Відображення операційних витрат у фінансовій звітності

Обліковий процес завершується складанням фінансової звітності про господарську діяльність підприємства. Правові основи з питань складання фінансової звітності регламентуються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», а також Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку НП (С)БО 1. Державне регулювання фінансової звітності в Україні здійснюється з метою створення єдиних правил складання фінансової звітності, які є обов’язковими для всіх підприємств [7].

Звітність — це система показників у формі таблиці, які відображають обсяг і результати діяльності підприємства. Її складання завершальний етап облікової роботи. Фінансова звітність визначена НП (С)БО 1 як бухгалтерська звітність і відображає фінансовий стан підприємства та результати його діяльності за звітний період [11]..

В НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» надається визначення фінансовій (ідентичне до наведеного у вищезгаданому ЗУ) та бухгалтерській звітності. Зокрема, бухгалтерська звітність - це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів. А метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття ними рішень повної, правдивої, неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів підприємства (п. 4 розд. I НП(С)БО 1).

Метою такої звітності є забезпечення загальних інформаційних потреб широкого кола користувачів, які покладаються на неї як на основне джерело фінансової інформації під час прийняття економічних рішень у додатку Ж.

Для прийняття економічних рішень користувачам фінансових звітів необхідна інформація про фінансовий стан, результати діяльності та зміни у фінансовому стані підприємства.

Сучасний стан нормативного і методичного забезпечення підготовки звітності дозволяє констатувати факт існування неузгодженості підходів до її класифікації. У зв'язку з цим в обліковій теорії звітність як економічну категорію трактують двояко. З одного боку, вона виступає системою узагальнених і взаємопов'язаних економічних показників, які характеризують виробничу й фінансово-господарську діяльність підприємства за певний період. З іншого - звітність є елементом бухгалтерського обліку, способом узагальнення і подання інформації про результати діяльності підприємства, оскільки обліковий цикл завершується складанням звітності.

Відповідно до ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» розрізняють фінансову, податкову, статистичну та інші види звітності, які формуються на основі даних бухгалтерського обліку. Визначення дається лише фінансовій звітності, згідно якого це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище,

результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Наведемо коротко методику відображення витрат по рахунках 9-го класу у додатку 3.

Відповідно до ст. 3 ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку. Проте, враховуючи той факт, що сьогодні на практиці бухгалтерський облік є другорядним за значенням порівняно із обліком належних до сплати податків та зборів, на порядок подання фінансової звітності до контролюючих органів мають вплив зміни податкового законодавства.

У Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) за формою № 2 наводять інформацію про доходи, витрати, прибутки та збитки, а також про сукупний дохід підприємства за звітний період. Згідно з п. 3 р. 1 НП(С)БО 1, сукупний дохід - це зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій із власниками) [7].

Загальна сума сукупного доходу включає:

- чистий прибуток/збиток (підсумок розд. I «Фінансові результати»);
- дооцінку (уцінку) необоротних активів і фінансових інструментів, накопичені курсові різниці, частку іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств й інший сукупний дохід, зменшені на суму податку на прибуток.

На практиці у бухгалтерів ТОВ «Професійні видання» часто виникають запитання щодо розрахунку податку на прибуток, який відображають у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід). Тому зупинимося на визначенні показника ряд. 2300 форми № 2.

Так само як ряд. 1045 «Відстрочені податкові активи» та 1500 «Відстрочені податкові зобов'язання» Балансу, ряд. 2300 «Витрати (дохід) з податку на прибуток» річного Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) має заповнюватися з урахуванням вимог П(С)БО 17. Згідно з П(С)БО 17 витрати (дохід) з податку на прибуток у фінансовій звітності визнаються виходячи з величини поточного податку на прибуток і відповідної величини відстроченого податкового зобов'язання (далі - ВПЗ) відстроченого податкового активу (далі - ВПА). При цьому під поточним податком на прибуток розуміють суму податку, розраховану в звітному періоді відповідно до податкового законодавства.

Висновки за розділом 2

Для відображення витрат План рахунків містить рахунки класу 9 "Витрати діяльності", що відображають витрати по статтях витрат. Відповідно до плану рахунків, витрати операційної діяльності поділяються на наступні групи: собівартість реалізованої продукції (рахунок 90); адміністративні витрати (рахунок 92); витрати на збут (рахунок 93); інші витрати операційної діяльності (рахунок 94). Витрати операційної діяльності відображаються на рахунках бухгалтерського обліку, якщо їх оцінка може бути достовірно визначена у момент виплати активу або збільшення зобов'язання, які спричиняють зменшення власного капіталу підприємства. Процес формування системи управлінського обліку витрат операційної діяльності можна умовно поділити на два етапи: 1) встановлення мети та визначення напрямків організації управлінського обліку витрат операційної діяльності; 2) визначення інформаційного забезпечення, методології та схем документообороту.

Формування системи управлінського обліку витрат на підприємстві ТОВ «Професійні Видання» базується на веденні системи бюджетування за центрами відповідальності. При створенні "центру відповідальності" за витратами, контролюючі функції за показниками покладаються на керівника відповідного структурного підрозділу, тому виникає потреба у специфічному

поділі витрат на контрольовані та неконтрольовані. Контрольованими називають витрати, на які керівник має безпосередній вплив, тобто, котрі можна проконтролювати. Відповідно, неконтрольовані витрати - це ті, на які керівник, з організаційних чи технічних причин, не має можливості впливу та контролю.

Для одержання підсумкової інформації про результати господарської діяльності підприємства дані поточного обліку необхідно узагальнити.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ В УПРАВЛІННІ ОПЕРАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА РЕКЛАМНОГО БІЗНЕСУ ТОВ «ПРОФЕСІЙНІ ВИДАННЯ»

3.1. Напрями удосконалення управлінського обліку витрат операційної діяльності на підприємстві

Розроблення удосконалення управлінського обліку витрат операційної діяльності на підприємстві передбачає формування системи контролінгу витрат операційної діяльності та впровадження центрів фінансової відповідальності. Система формування центрів фінансової відповідальності є доволі складним механізмом, що формується на конкретному підприємстві з метою забезпечення суб'єктів контролінгу необхідними даними для виконання свої функцій. Спочатку зупинимося на основних організаційних особливостях побудови центрів фінансової відповідальності.

Організаційна площина формування системи контролінгу витрат операційної діяльності за центрами фінансової відповідальності містить логістичні операції та функції. Під логістичною операцією розуміють відособлену сукупність дій, скеровану на перетворення матеріального чи інформаційного потоку. Традиційними логістичними операціями є складування, транспортування, комплектація, вантаження тощо. Організаційна площина характеризується відкритістю та гнучкістю в пристосуванні до змінних умов ринку. Організаційна площина — це контролінгова складова системи, оскільки саме вона оптимізує процес прийняття управлінських рішень, здійснює управління, контроль та планування логістичної діяльності.

Формуючи систему показників для забезпечення контролінгу на підприємстві ТОВ «Професійні видання» в рамках запропонованих напрямків відмітимо, що ці показники мають бути відносними, що підвищить рівень адекватності та об'єктивності результатів оцінки (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

**Основні BI (Business Intelligence)-індикатори удосконалення
управлінського обліку операційних витрат шляхом впровадження
системи контролінгу на ТОВ «Професійні видання»**

<i>Напрямки аналізу</i>	<i>Операційна діяльність</i>	<i>Інвестиційна діяльність</i>	<i>Фінансова діяльність</i>
Оптимальність фінансової структури підприємства	-індикатори ділової активності в плані формування та використання дебіторської заборгованості, запасів підприємства - індикатори рентабельності діяльності - індикатори рентабельності діяльності - індикатори рентабельності використання ресурсів	- індикатори обсягів інвестування у розвиток основних засобів; - індикатори інвестиційної ефективності капітальних вкладень (NPV) - показник повернення інвестованих коштів	- індикатори ліквідності та платоспроможності - індикатори ліквідності активів підприємства -коєфіцієнти стану та структури капіталу
Показники оцінки грошових потоків	-співвідношення позитивного грошового потоку до негативного; - рівень чистого грошового потоку у валовому грошовому потоці	- частка чистого грошового потоків від інвестиційної діяльності в загальному ЧГП	-співвідношення позитивного грошового потоку до негативного; - рівень чистого грошового потоку у валовому грошовому потоці

Джерело : на основі Business Intelligence .

Характеризуючи показники, що запропоновані в табл. 3.1, також доцільно їх згрупувати за рівнем значущості. Для цього автор пропонує розділити всі показники на дві основні групи – основні та допоміжні.

З метою впровадження системи контролінгу на підприємстві ТОВ «Професійні видання» необхідно визначити основні його напрямки за

видами діяльності. Напрямки реалізації контролінгу повинні в повній мірі забезпечити формування об'єктивної картини стосовно формування системи управлінського обліку операційних витрат. Запропоновані напрямки контролінгу обов'язково мають реалізуватися за допомогою ряду показників, за якими буде здійснюватися порівняння відхилень «Факт-План» та «Факт1 – Факт0».

Важливим аспектом формування системи контролінгу на підприємстві є його періодичність, яка встановлюється для окремих показників виходячи з рівня їх значущості та можливості формування інформаційного забезпечення при розрахунках.

Надалі для впровадження системи контролінгу необхідно спроектувати схему документообороту, яка буде включати в себе перелік управлінських звітів, а також систему оціночних показників. В цілому оптимізована система управлінського обліку операційних витрат з урахування впровадження системи контролінгу включає в себе три основні блоки (рис. 3.1):

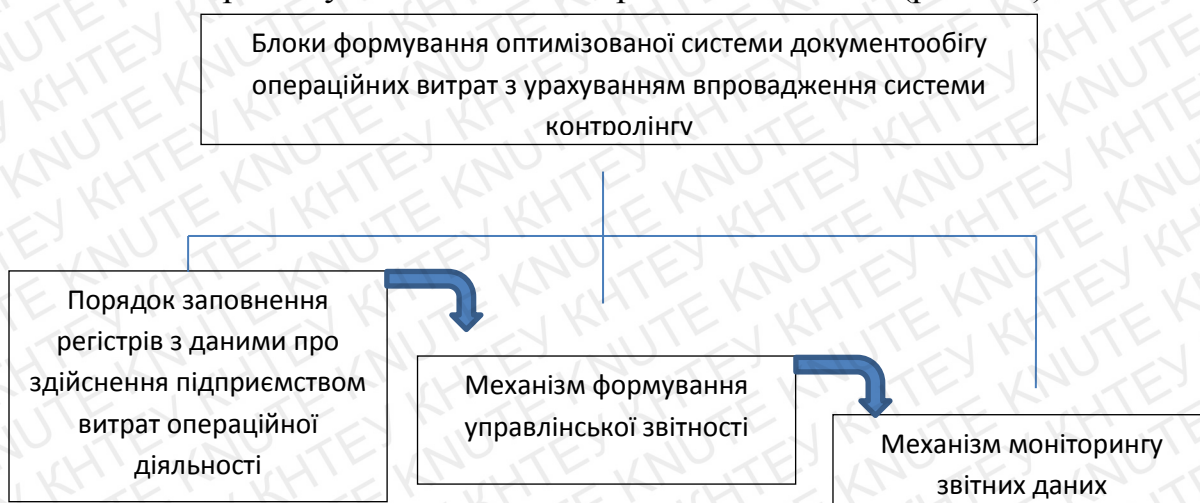

Рис. 3.1. Блоки оптимізованої системи документообігу з управлінського обліку операційних витрат з урахуванням впровадження системи контролінгу

ТОВ «Професійні видання»

Джерело : на основі даних підприємства.

Обґрунтуємо детальніше кожен із наведених на рис. 3.1 блоків процедури формування інформаційного забезпечення системи контролінгу витрат операційної діяльності підприємства.

У табл. 3.2 наведено схему формування інформаційного забезпечення контролінгу витрат операційної діяльності в аспекті накопичення та групування відповідних даних про здійснення операційної діяльності.

Таблиця 3.2

Порядок заповнення реєстрів з даними про здійснення підприємством операційної діяльності ТОВ «Професійні видання»

№ п/п	Документ	Інформація про документ	Відповідальні	Відповідальний за формування даних
1	<i>Виготовлення рекламної продукції</i>			
1.1.	Регістри надання поліграфічних послуг клієнтам	Операції з реалізації продукції і послуг покупцям	Відділ продажів	Комерційний директор
1.2.	Регістри операційних витрат	Операції по витратах, пов'язаних з операційною діяльністю підприємств ГК	Бухгалтерська служба	Головний бухгалтер
1.3.	Регістри переміщення матеріалів для виготовлення поліграфічної продукції	Операції з розрахунку собівартості виготовлення поліграфічної продукції	Операційний директор	Адміністратор друку
2	<i>Розрахункові операції</i>			
2.1.	Регістри руху грошових коштів	Операції по приходу і витраті коштів	Фінансова служба	Фінансовий директор
2.2.	Регістри розрахунків із зарплати	Операції по нарахуванню заробітної плати	Бухгалтерська служба	Головний бухгалтер

2.3.	Регістри розрахунків з контрагентами	Операції по взаєморозрахунках з контрагентами	Фінансова служба	Фінансовий директор
------	--------------------------------------	---	------------------	---------------------

Джерело : на основі даних підприємства.

Як бачимо з табл. 3.2, основу системи інформаційного забезпечення контролінгу витрат операційної діяльності на підприємстві має становити база даних з ІС, в якій також будуть передбачені реєстри для введення даних управлінського обліку. В плані формування операційних витрат на організацію виробництва поліграфічної продукції варто також передбачити механізм формування управлінської звітності для інформаційного забезпечення контролінгу операційної діяльності ТОВ «Професійні видання» табл. 3.3 у додатку М.

Наведені документи будуть формувати цілісний інформаційний комплекс, який буде здатний забезпечити функцію контролінгу витрат операційної діяльності усіма необхідними даними.

Однак, також варто звернути увагу не лише на наявність відповідної інформації у процесі побудови системи контролінгу витрат операційної діяльності, але і на порядок та механізм її обробки, аналізу отриманих результатів, що зафіксовані у відповідних управлінських звітах. З цією метою у процесі формування системи контролінгу операційної діяльності необхідно розробити механізм моніторингу звітних даних, порівнюючи їх з аналогічними даними за минулі періоди, а також із запланованими (бюджетними) показниками.

Проект механізму моніторингу даних інтерпретовано у табл. 3.4.

Таким чином, наведений вище механізм моніторингу звітних даних дасть змогу забезпечити наскрізний контроль не лише за достовірністю інформації про витрати операційної діяльності в управлінському обліку, яка

формується окремими підрозділами, але і відслідкувати її своєчасність у процесі формування відповідних звітів.

Таблиця 3.4

**Проект механізму моніторингу звітних даних на підприємстві ТОВ
«Професійні видання»**

№ п/п	Документ	Інформація про документ	Відповідальні	Строк	Визи на звітах про моніторинг даних
1	Щомісячна звітність розрахунків всередині підприємства між окремими підрозділами	Стан взаєморозрахунків між підприємствами ДК	Фінансовий відділ	До 15-го числа місяця, наступного за звітним	Фінансовий директор
2	Щомісячна перевірка даних управлінської звітності підприємства	Аналіз достовірності даних управлінської звітності за підсумками місяця	Фінансовий відділ	До 18-го числа місяця, наступного за звітним	Керівники структурних підрозділів в частині даних по своєму відділу
3	Щоквартальний внутрішній аудит даних управлінського обліку	Перевірка стану системи управлінського обліку на підприємствах ДК	Фінансовий відділ	Відповідно до затвердженого плану аудиту	Фінансовий директор

Джерело : на основі даних підприємства.

3.2. Удосконалення бухгалтерського обліку витрат в управлінні операційною діяльністю підприємства в умовах використання сучасних інформаційних технологій

Підприємство ТОВ «Професійні видання» здійснює облік витрат операційної діяльності в програмі 1С: Підприємство 8.2. Для організації автоматизованого обліку операційних витрат підприємством використовується довідник «Статті витрат», який охоплює весь перелік статей витрат, які призначені для організації господарських операцій з

надання послуг, реалізації поліграфічної продукції. Вигляд довідника «Стіт витрат» наведено на рис. 3.2.

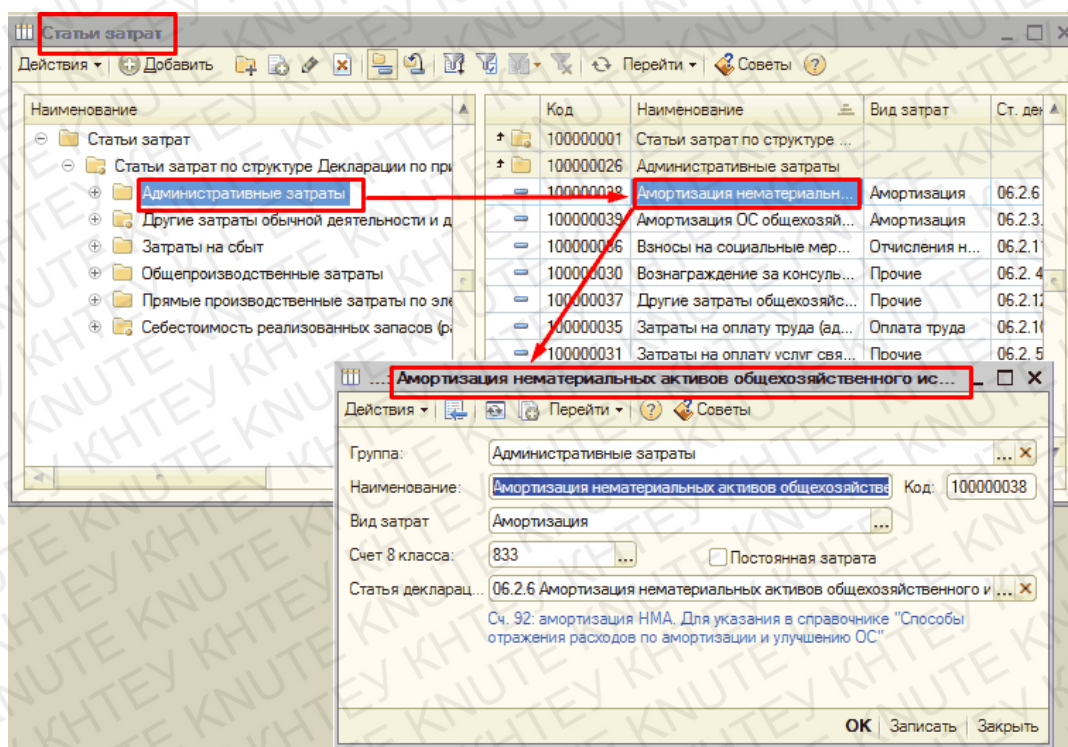

Рис. 3.2. Вигляд довідника «Статті витрат», який використовується на ТОВ «Професійні видання»

Джерело : на основі даних підприємства.

Налаштування реквізитів цього довідника безпосередньо впливають на результат проведення документів програмою 1С. На ТОВ «Професійні видання» для кожного елемента довідника задаються реквізити:

- «Вид витрат» → Цей реквізит дає можливість сформулювати витрати за економічними елементами: оплата праці, амортизація, матеріальні, відрахування на соціальні потреби та інші згідно П (С) БО 16;
- «Постійна витрата» → Для розрахунків на підприємстві ТОВ «Професійні видання» дуже важливу увагу фінансовий директор приділяє відслідковуванню фінансового стану, податків, витрат. Це зумовлено необхідністю уникнення ризику неврахування певної частини постійних витрат, що може призвести до формування некоректної собівартості наданих

послуг. Тому для керівництва ТОВ «Професійні видання» важливо знати чи є витрата постійної або змінної;

- «Стаття декларації з податку на прибуток» → заповнюється за допомогою вибору потрібного значення з довідника «Статті податкових декларацій».

Рахунки обліку витрат бухгалтером підприємства ТОВ «Професійні видання» фіксуються в реєстрі відомостей «Облікова політика організацій» на закладці «Бухгалтерський і податковий облік» (поле «Доходи і витрати»). Вигляд довідника «Облікова політика організацій», який ведеться на підприємстві ТОВ «Професійні видання».

Як ви знаєте, згідно з Інструкцією про застосування Плану рахунків, рахунки класу 9 «Витрати діяльності» можуть бути використані всіма підприємствами, крім тих які займаються малим підприємництвом [5].

Оскільки на підприємстві ТОВ «Професійні видання» існує практика ведення паралельного обліку операційних витрат як за рахунками 9-го, так і рахунками 8-го класу, то бухгалтер не встановлює константи в значення «Клас 9 (витрати діяльності)».

Учетная политика организаций *

Действия

Организация: ТОВ "Професійні видання"

Применяется с: 01.12.2013 по 31.12.2013

Схема налогообложения: Налог на прибыль и НДС

Определяет, является ли организация плательщиком налога на прибыль, НДС и единого налога

Бухгалтерский и нало... | Производство | Налог на прибыль | Оформление налоговых...

Способ оценки стоимости МПЗ: По средней

Оценка стоимости материально-производственных запасов при выбытии. Способ оценки материалов, принятых в переработку (счет 022), всегда "по средней".

Способ оценки товаров в рознице: По стоимости приобретения

Для ведения учета торговой наценки (счет 285 "Торговая наценка") выбирается способ оценки товаров в рознице "по стоимости продажи".

Доходы и расходы: Используемые классы счетов расходов

Класс 8 (элементы затрат)
Класс 9 (затраты деятельности)
Классы 8 и 9 (элементы и затраты деятел...)

Увеличивать стоимость ОС в БУ на сумму улучшения в порядке, установленном НКУ

При установленном флаге в первоначальную стоимость ОС в БУ включается сумма улучшения сверх норм (п. 146.11 НКУ).
При неустановленном флаге сумма модернизации полностью включается в первоначальную стоимость ОС, сумма ремонта - не включается

< Назад | Далее > | OK | Записать | Закрыть

Джерело: на основі даних підприємства.

Рис. 3.3. Вигляд довідника «Облікова політика організацій», який ведеться на підприємстві ТОВ «Професійні видання»

З метою удосконалення ведення автоматизованого обліку операційних витрат пропонуємо для ТОВ «Професійні видання» передбачити можливість класифікації витрат у розрізі економічних елементів в конфігурації 1С у розширеному вигляді. Розширену класифікацію варто адаптувати до конфігурації 1С, яку нині застосовує досліджуване підприємство. Довідник «Статті витрат» у розширеній формі показаний на рис. 3.4.

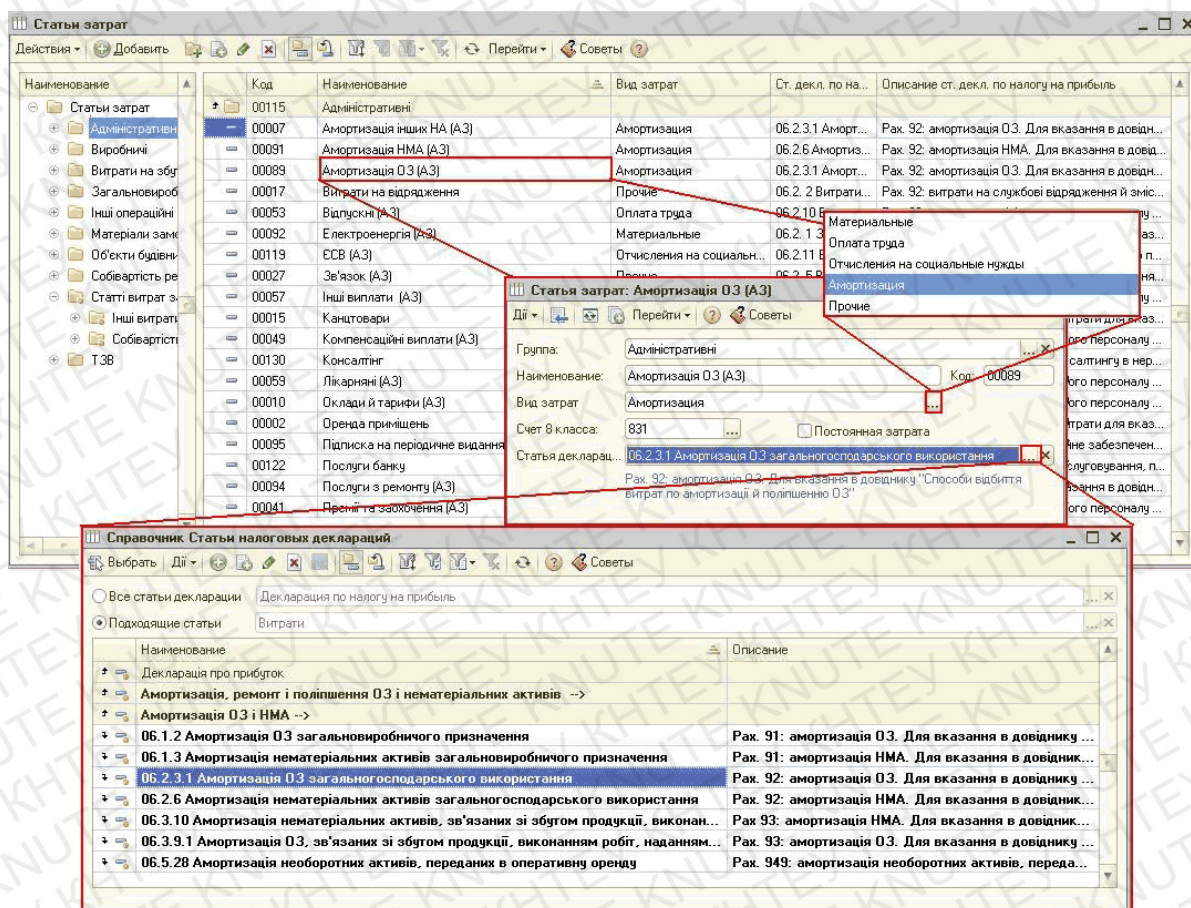

Рис. 3.4. Форму довідника «статті витрат» на підприємстві ТОВ «Професійні видання» у розширеному вигляді

Джерело: на основі підприємства.

Прапор «Постійна витрата» використовується для розподілу витрат на змінні і постійні для цілей розподілу загальновиробничих витрат

собівартістю виготовлення поліграфічної продукції і собівартістю її реалізації.

Крім того, в елементах довідника «Статті витрат» можна визначати рахунки не лише 8 класу, але і ввести власну упарвлінську класифікацію витрат для більш поглибленого аналізу операційних витрат фінансовим директором. З метою полегшення вводу такої розширеної класифікації варто передбачити розгорнуту управлінську класифікацію постійних та змінних витрат, призначити до неї субрахунки та ввести цю класифікацію у прив'язці до статей витрат 9-го класу.

Висновки за розділом 3

Отже, у даному питанні було розглянуто основні особливості автоматизації обліку операційних витрат на підприємстві ТОВ «Професійні видання». Для організації автоматизованого обліку операційних витрат підприємством використовується довідник «Статті витрат», який охоплює весь перелік статей витрат, які призначені для організації господарських операцій з надання послуг, реалізації поліграфічної продукції. З метою удосконалення ведення автоматизованого обліку операційних витрат пропонуємо для ТОВ «Професійні видання» передбачити можливість класифікації витрат у розрізі економічних елементів в конфігурації 1С у розширеному вигляді. Розширену класифікацію варто адаптувати до конфігурації 1С, яку нині застосовує досліджуване підприємство.

ВИСНОВКИ

Отже, за результатами проведеного дослідження було сформульовано такі висновки і пропозиції:

1) У ході дослідження було розглянуто особливості визначення змісту витрат операційної діяльності в нормативних документах та фаховій літературі. Аналіз фахової літератури дає можливість зробити висновки про те, що за економічним змістом витрати операційної діяльності відображають вартісну оцінку витрачання ресурсів підприємства з метою забезпечення неперервності операційних процесів. можемо зробити висновок про те, що розглянуті трактування категорії «операційні витрати» об'єднано у дві великі групи: з точки зору економічної теорії та з точки зору бухгалтерського обліку за такими критеріями: економічною сутністю, часом виникнення витрат та метою формування інформації про них. Операційні витрати можна визначити як виражену у грошовій формі частину поточних затрат матеріальних, трудових, інформаційних та інших ресурсів підприємства за певний період, яка спрямована на провадження операційної діяльності підприємства. Визначення економічного змісту операційних витрат характеризує економічні наслідки здійснення витрат після закінчення виробничого процесу, що призводить до збільшення зобов'язань. Згідно з НП(С)БО 1 витрати відображається в зменшенні справедливої вартості активів, оскільки відображають зменшення ресурсів, які формалізовані у вартості відповідних активів. Відповідно до МСБО 1, витрати визначаються також як зниженні відповідної суми економічних вигод у формі зменшення або амортизації активів.

Організація первинного обліку собівартості на підприємстві ТОВ «Професійні Видання» залежить від обраного методу обліку витрат і калькулювання. В свою чергу вибір методу обліку витрат залежить від виду продукції, робіт і послуг, її складності, типу, характеру технологічного процесу. Організація аналітичного та синтетичного обліку операційних

витрат на підприємстві ТОВ «Професійні Видання» регламентуються діючими стандартами бухгалтерського обліку та іншими нормативними документами, які було розглянуто раніше.

2) Облік витрат операційної діяльності здійснюється переважно на рахунках 9-го класу. Для відображення витрат План рахунків містить рахунки класу 9 "Витрати діяльності", що відображають витрати по статтях витрат. Відповідно до плану рахунків, витрати операційної діяльності поділяються на наступні групи: собівартість реалізованої продукції (рахунок 90); адміністративні витрати (рахунок 92); витрати на збут (рахунок 93); інші витрати операційної діяльності (рахунок 94). Витрати операційної діяльності відображаються на рахунках бухгалтерського обліку, якщо їх оцінка може бути достовірно визначена у момент виплати активу або збільшення зобов'язання, які спричинюють зменшення власного капіталу підприємства. Процес формування системи управлінського обліку витрат операційної діяльності можна умовно поділити на два етапи: 1) встановлення мети та визначення напрямків організації управлінського обліку витрат операційної діяльності; 2) визначення інформаційного забезпечення, методології та схем документообороту.

Впровадження управлінського обліку витрат на підприємстві ТОВ «Професійні Видання» базується на веденні системи бюджетування за центрами відповідальності. При створенні "центру відповідальності" за витратами, контролюючі функції за показниками покладаються на керівника відповідного структурного підрозділу, тому виникає потреба у специфічному поділі витрат на контрольовані та неконтрольовані. Контрольованими називають витрати, на які керівник має безпосередній вплив, тобто, котрі можна проконтролювати. Відповідно, неконтрольовані витрати - це ті, на які керівник, з організаційних чи технічних причин, не має можливості впливу та контролю. Поділ витрат на контрольовані та неконтрольовані дає можливість визначати ступінь ризику виникнення непередбачуваних витрат, а також виявляти господарські процеси котрі з тих чи інших причин виявились поза

межами відповідальності. Визначення ефективності діяльності “центру відповідальності” ґрунтується на порівнянні показників, тому характерною рисою обліку витрат за “місцями виникнення” та “центрами відповідальності” є їх поділ на фактичні та планові (стандартні, нормативні). Створення бюджетів витрат є неодмінною вимогою побудови такого обліку. Керівник центру відповідальності спільно з бухгалтерією та, згідно технологічних особливостей виробничого процесу, складають бюджет, відповідно до вимог, котрі стоять перед “центром відповідальності”. Бюджет погоджується вищим керівництвом і, в подальшому, є головним документом для порівняння з фактичними показниками.

3) Для одержання підсумкової інформації про результати господарської діяльності підприємства дані поточного обліку необхідно узагальнити. Це досягається складанням фінансової звітності, яка є завершальним етапом бухгалтерського обліку. Вона містить узагальнені й взаємопов’язані показники про стан і використання основних та оборотних засобів, джерела формування цих засобів, фінансові результати і напрями розподілення прибутку. Розглянувши особливості відображення витрат операційної діяльності у фінансовій звітності можна зробити висновок, що вона є невід’ємним елементом усієї системи фінансового обліку операційних витрат та важливою як для внутрішніх так і зовнішніх користувачів.

Запропонований механізм моніторингу звітних даних дасть змогу забезпечити наскрізний контроль не лише за достовірністю інформації про витрати операційної діяльності в управлінському обліку, яка формується окремими підрозділами, але і відслідкувати її своєчасність у процесі формування відповідних звітів.

Було розглянуто основні особливості автоматизації обліку операційних витрат на підприємстві ТОВ «Професійні видання». Для організації автоматизованого обліку операційних витрат підприємством використовується довідник «Статті витрат», який охоплює весь перелік статей витрат, які призначені для організації господарських операцій з

надання послуг, реалізації поліграфічної продукції. З метою удосконалення ведення автоматизованого обліку операційних витрат пропонуємо для ТОВ «Професійні видання» передбачити можливість класифікації витрат у розрізі економічних елементів в конфігурації 1С у розширеному вигляді. Розширену класифікацію варто адаптувати до конфігурації 1С, яку нині застосовує досліджуване підприємство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Августова О.О. Облік витрат за національними та міжнародними стандартами / О.О. Августова // Відкрита Міжнародна інтернет-конференція «МСФЗ: дослідження, наука, практика, імплементація» (11.09.2015 р.)
URL: <http://konf.amsfo.com.ua/oblikvitratza-nacionalnimi-ta-mizhнародnimi-standartami>.
2. Балазюк, О. Ю. Облік витрат у системі управління виробництвом безалкогольних напоїв / О.Ю. Балазюк, І.М. Сисоєва // Економічний аналіз : зб. наук. праць / ТНЕУ . – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2016. – Том 24. – № 2. – С. 141-146
3. Басманов І. А. Калькулювання операційних витрат виробничої продукції / І. А. Басманов – Х.: Фінанси и статистика, 2013. - 296с.
4. Безверхий К. В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні: монографія / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля. - К. : Центр учб. літ., 2014. - 184 с.
5. Безруких П. С. Облік та калькулювання операційних витрат та витрат операційної діяльності / П. С. Безруких. - М. : Фінанси, 2013. - 320 с.
6. Бондаренко О.В. Автоматизація обліку операційних витрат лісогосподарських підприємств / О.В. Бондаренко // Економіка і суспільство, 2018. - №19. – С. 1430-1435
7. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спеціальності «Облік і аналіз» вищих навчальних закладів. / За ред. проф. Ф. Ф. Бутиця. - [7-ме вид., доп. і перероб.] - Житомир : "Рута". 2013. - 832с.
8. Верига Ю. А. Облікова політика підприємства : навч. посібник для ВНЗ / Ю. А. Верига [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Полтав. ун-т економіки і торгівлі. - К. : Центр учб. літ., 2015. - 312 с.

9. Волковська, Я.В. Управлінський облік витрат операційної діяльності підприємств готельно-ресторанного комплексу: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 - бухгалтерський облік, аналіз та аудит / Я.В. Волковська; Харківський держ. ун-т харч. та торгівлі – Харків, 2018. – 22с.

10. Гарасим П.М. Облік, аналіз і контроль в системі управління суб'єктами економіки / П.М. Гарасим // Тези доповідей IV Міжнародної студентської наукової конференції. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. – 208 с

11. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: Практ. посібник. – К.: Лібра, 2014. – 625 с.

12. Гриліцька А.В., та ін. Шляхи вдосконалення організації обліку витрат від операційної діяльності / А.В. Гриліцька, О.М. Хавроненко // Глобальні та національні проблеми економіки, 2016. - №14. – С. 928-931

13. Дані Державної служби статистики / діяльність підприємств.
URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

14. Єрмолаєва М. Сутність витрат згідно міжнародних та національних стандартів обліку і звітності / М. Єрмолаєва // Вісник ТНЕУ, 2016. - №11. – С. 129-132

15. Жмутин О. З. Проблеми обліку витрат і калькулювання собівартості продукції / О. З. Жмутин // 69–та студентська науково–технічна конференція: секція "Економіка і менеджмент" : збірник тез доповідей / Національний університет "Львівська політехніка". – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 429–432.

16. Ивашкевич В. Б. Организация управленческого учета по центрам ответственности и местам формирования затрат / В. Б. Ивашкевич // Бухгалтерский учет. – 2013. – № 5. – С. 15–18.

17. Інструкція із застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та

організацій № 291 від 30.11.99 р. (zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukraini № 893/4186 від 21.12.99 р.).

18. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

19. Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення : навч. посібник для вnz / Ю. Г. Кім ; М-во освіти і науки України. - К. : Центр учб. літ., 2014. - 600 с.

20. Кондрич В. І. Проблематика обліку витрат та її представлення в наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених / В. І. Кондрич // Сталий розвиток економіки. - 2014. - № 2. - С. 160-167.

21. Корінь А.М. Шляхи удосконалення методики складання фінансової звітності / А.М. Корінь // Глобальні та національні проблеми економіки, 2015. - №4. – С. 994-998

22. Корпоративні інформаційні системи: проблеми впровадження та аналіз ефективності / В.В. Євдокимов. URL:http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Npkntu_e/2013_16_1/stat_16_1/38.pdf Титул. з екрану. 10.10.2012.

23. Кохно І. І. Методика здійснення економічного аналізу та контролю на основі фінансової звітності підприємства // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". - 2018. - №1. - URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/2018/1/3342>

24. Кулинич М.Б. Удосконалення методики складання та аналізу фінансової звітності підприємств / М.Б. Кулинич, Н.І. Коваль // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Випуск No 6. – 2016. – С. 367- 372.

25. Лежненко Л.І. Організаційно-правові аспекти складання зведеної та консолідованої фінансової звітності / Л.І. Лежненко // Глобальні та національні проблеми економіки, 2015. - №3. – С. 350-354

26. Лукановська І. Р. Адаптація фінансової звітності України до вимог міжнародних стандартів та законодавства Європейського Союзу URL / І. Р. Лукановська // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. - 2015. - №1. - С. 321-324

27. Лучко М. Р., Бенько І. Д. Облік і фінансова звітність за міжнародним стандартами / М. Р. Лучко, І. Д. Бенько. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2016. – 360 с.

28. Лучко М.Р. Основи складання консолідованої фінансової звітності : [навч. посіб.] / М.Р. Лучко ; ВПНЗ «Європ. ун-т», Терноп. філ. - Тернопіль : Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка, 2012. - 76 с.

29. Мардус Н. Ю. Особливості аудиту фінансової звітності підприємства / Н. Ю. Мардус, Д. Л. Селюков // Наука і освіта – запорука розвитку економіки : зб. матеріалів 3-го Міжвузівського молодіжного наук.-практ. форуму / ред. Є. М. Строков. – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – С. 21-23.

30. Мельник М.І. Напрями вдосконалення податкового контролю в умовах підвищення ефективності адміністрування податків в Україні / М.І. Мельник, І.В. Лещух // Економічні інновації. - 2018. - № 57. - С. 232-242.

31. Михалків А.А. Роль аудиту в забезпеченні достовірності фінансової звітності / А.А. Михалків // Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2016. - №6. – С. 105-107

32. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929-013>

33. Олійник О. В. Проблеми співвідношення і класифікації «методів обліку витрат» і «методів калькулювання» / О. В. Олійник, С. В. Бойко // Вісник ЖДТУ / Економічні науки. - 2013. - № 3. - С. 158–168.

34. Олініченко К.С. Економічні аспекти еволюції поглядів на управління витратами // Вісник міжнародного Слов'янського університету. – Серія: Економічні науки. – 2014. – №1. – с.29-37.

35. Організація бухгалтерського обліку: Навч. Посібник для студ. Спец. «Облік і аналіз» ден. та заоч. форм – Донецьк. Дон. ДУЕТ, 2012. - 411с

36. Осадча Г.Г., та ін. Зміст та поняття витрат в операційній діяльності підприємства / Г.Г. Осадча, К.М. Хачко // Вісник НТУ «ХПІ». Серія : Нові рішення у сучасних технологіях. – Харків: НТУ «ХПІ». – 2014. - №4 (1047). – С.97-101.

37. Офіційний сайт Державного комітету статистики URL: www.ukrstat.gov.ua

38. Офіційний сайт Міністерства фінансів URL: www.minfin.gov.ua

39. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

40. Подмешальська Ю. В., Степаненко В. А. Облік витрат на збут / Ю. В. Подмешальська, В.А. Степаненко // Інвестиції: практика та досвід. - 2018. - № 24. - С. 31–35.

41. Подмешальська Ю.В. Актуальні аспекти обліку загальнопромислових витрат / Ю.В. Подмешальська, А.М. Дунда // Схід. Аналітично-інформаційний журнал. - Донецьк, 2014. - № 2 (128) березень - квітень. - С. 35—40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Skhid_2014_2_7

42. Подмешальська Ю.В. Зарубіжний досвід оподаткування заробітної плати в системі обліку / Ю.В. Подмешальська, Н.С. Чакалова // Ефективна економіка. -2016.-№5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4984>

43. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку - 16 «Витрати» (Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 318). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

44. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України № 996 – XIV від 16.07.1999 р. URL: www.rada.gov.ua

45. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ МінФіну України, Положення, від 07.02.2013 № 73 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

46. Ткаченко Н. М., Белебеха І.О, Керімов В.Е. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України / Н. М. Ткаченко. - К. : АСК, 2012. - 427 с.

47. Цал-Цалко Ю. С. Витрати підприємства : навч. посіб. /Ю. С. Цал-Цалко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 656 с.

48. Чабанова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік: Посібник. – К.: Перун, 2012. – 438с.

49. Чумаченко М. Дискусійні проблеми обліку витрат і калькулювання операційних витрат та витрат операційної діяльності / М. Чумаченко, І. Білоусова // Бухгалтерський облік і аналіз. - 2013. - № 10. - С. 3-7.

50. Шара Є. Ю. Фінансовий облік І : навч. посібник / Є. Ю. Шара, І. Є. СоколовськаГонтаренко ;

51. Шмиголь Н. М. Актуальні проблеми та шляхи удосконалення обліку витрат на підприємствах / Н. М. Шмиголь, О. М. Рибалко, П. В. Єременко // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. - 2015. - № 3. - С. 108-114

52. Язлюк Б. О. Організація обліку витрат операційної діяльності в умовах комплексної автоматизації / Б. О. Язлюк, В. В. Волошина // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. - 2016. - Вип. 15. - С. 118-121.

53. Якименко В.О. Організація бухгалтерського обліку / В.О. Якименко. – К.: Веселка, 2012. – 384с.

ДОДАТКИ

Додаток А

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Динаміку показників доходів, витрат та фінансових результатів досліджуваного підприємства наведено у табл. А.1.

Таблиця А.1

Динаміка доходів, витрат та фінансових результатів ТОВ «Професійні Видання»

Показники	Роки					Відхилення за 2014-2015 рр.		Відхилення за 2015-2016 рр.		Відхилення за 2016-2017 рр.		Відхилення за 2017-2018 рр.	
	2014	2015	2016	2017	2018	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	17425	19148	20123	18298	26088	1723	9,9	975	5,1	-1825	-9,1	7790	42,6
Інші операційні доходи	808	1520	789	692	594	712	88,1	-731	-48,1	-97	-12,3	-98	-14,2
Інші доходи	18	23	31	42	54	5	27,8	8	34,8	11	35,5	12	28,6
Разом доходи	18251	20691	20943	19032	26736	2440	13,4	252	1,2	-1911	-9,1	7704	40,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	14491	15915	14752	15123	18204	1424	9,8	-1163	-7,3	371	2,5	3081	20,4
Інші операційні витрати	902	1525	1102	501	452	623	69,1	-423	-27,7	-601	-54,5	-49	-9,8
Інші витрати	20	23	43	30	41	3	14,8	20	87,6	-13	-29,8	11	35,1
Разом витрати	15413	17463	15897	15654	18697	2050	13,3	-1566	-9,0	-243	-1,5	3043	19,4
Фінансовий результат до оподаткування	2838	3228	5046	3378	8039	390	13,8	1817	56,3	-1668	-33,1	4661	138,0
Податок на прибуток	511	581	908	608	1447	70	13,8	327	56,3	-300	-33,1	839	138,0
Чистий прибуток (збиток)	2327	2647	4137	2770	6592	320	13,8	1490	56,3	-1368	-33,1	3822	138,0

Як свідчать дані табл. А.1, обсяги чистого доходу підприємства збільшилися на 8663 тис. грн. (+50%) у період з 2014 по 2018 рр., а у 2018 році проти рівня з 2017-го року відбулося зростання чистого доходу підприємства на 7790 тис. грн. (42,6%). Обсяги чистого прибутку підприємства ТОВ «Професійні Видання» у період з 2014 по 2018 роки зріс на 4265 тис. грн. (+183%). Зростання чистого прибутку відбулося за рахунок розширення обсягів діяльності. У 2018 році порівняно з 2017 роком чистий прибуток збільшився на 3822 тис. грн (138%). Зростання чистого прибутку у 2018 році порівняно з 2017 роком було зумовлено зростанням доходів та витрат, але доходи зростали швидше, порівняно з витратами. Обсяги поточних зобов'язань мали тенденцію до скорочення. Динаміку показників обсягу активів підприємства наведено у табл. А.2.

Таблиця А.2

Динаміка обсягу активів ТОВ «Професійні Видання» за 2014-2018 рр.

Показники	Роки					Відхилення за 2014-2015 рр.		Відхилення за 2015-2016 рр.		Відхилення за 2016-2017 рр.		Відхилення за 2017-2018 рр.	
	2014	2015	2016	2017	2018	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
I. Необоротні активи													
Основні засоби:	1920	1678	2250	1590	1199	-242	-12,6	572	34,1	-660	-29,3	-391	-24,6
первісна вартість	3696	3322	3966	3427	4158	-374	-10,1	644	19,4	-539	-13,6	732	21,3
знос	1777	1645	1716	1837	2959	-132	-7,4	71	4,3	121	7,1	1122	61,1
Усього за розділом I	1920	1678	2250	1590	1199	-242	-12,6	572	34,1	-660	-29,3	-391	-24,6
II. Оборотні активи													
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	263	274	268	258	245	11	4,3	-6	-2,3	-10	-3,7	-13	-4,9
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1	-	1	2	1	-1	-100,0	1	-	1	155,0	-1	-60,1
Інша поточна дебіторська заборгованість	26	4	2	50	2	-22	-85,2	-2	-50,5	48	2531,7	-48	-96,5
Гроші та їх еквіваленти	57	7	74	40	27	-50	-87,0	67	898,4	-34	-46,0	-14	-33,9
Витрати майбутніх	50	63	50	50		13	26,0	-13	-20,2	-1	-1,1	-50	-

періодів													100,0
Інші оборотні активи	10	4	10	11	12	-6	-60,1	6	145,5	0	3,9	1	11,6
Усього за розділом II	407	352	405	409	286	-55	-13,5	53	14,9	4	1,1	-124	-30,2
Баланс	2327	2030	2654	1999	1485	-297	-12,8	625	30,8	-656	-24,7	-514	-25,7

Як свідчать дані табл. А.2, обсяг активів досліджуваного підприємства за 2014-2015 рр. скоротився на 297 тис.грн переважно за рахунок зменшення необоротних активів на 242 тис.грн та оборотних активів на 55 тис.грн. У 2015-2016 рр. зниження вартості активів було зумовлене також скороченням обсягу необоротних активів на 12,6 тис.грн та оборотних активів на 13,5 тис.грн. Рекордним було зниження обсягу активів у 2017-2018 рр. – на 514 тис.грн або на 25,7%. Зокрема, варто відмітити, що на необоротні активи (склалися переважно з основних засобів) припадало 80-84% від загальної вартості активів. Динаміку показників обсягу пасивів (капіталу) досліджуваного підприємства наведено у табл. А.3.

Таблиця А.3

**Динаміка обсягу пасивів (капіталу) підприємства ТОВ
«Професійні Видання» за 2014-2018 рр.**

Показники	Роки					Відхилення за 2014-2015 рр.		Відхилення за 2015-2016 рр.		Відхилення за 2016-2017 рр.		Відхилення за 2017-2018 рр.	
	2014	2015	2016	2017	2018	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
I. Власний капітал													
Зареєстрований (пайовий) капітал	112	112	112	112	112	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1408	1673	2086	1763	1345	265	18,8	414	24,7	-323	-15,5	-419	-23,8
Усього за розділом I	1520	1785	2198	1875	1457	265	17,4	414	23,2	-323	-14,7	-419	-22,3
III. Поточні зобов'язання													
товари, роботи, послуги	803	244	451	122	27	-559	-69,6	207	84,8	-329	-72,9	-95	-77,9
розрахунками з бюджетом	1	1	2	1	2	0	-7,0	1	67,5	-1	-71,6	1	163,2

Інші поточні зобов'язання	2	1	3	1	0	-2	-76,7	3	507,8	-2	-59,0	-1	-72,4
Усього за розділом III	806	246	456	124	29	-561	-69,5	210	85,6	-332	-72,8	-95	-76,7
Баланс	2326	2030	2654	1999	1485	-296	-12,7	624	30,7	-655	-24,7	-514	-25,7

Як свідчать дані табл. А.3, обсяг капіталу досліджуваного підприємства повністю повторював динаміку активів. Упродовж 2014-2015 рр. капітал підприємства скоротився на 297 тис.грн переважно за рахунок зменшення поточних зобов'язань на 561 тис.грн, у той же час обсяг власного капіталу збільшився на 265 тис.грн за рахунок зростання нерозподіленого прибутку на цю ж суму.

У 2015-2016 рр. зниження вартості капіталу було зумовлене також скороченням обсягу поточних зобов'язань на 69,5 тис.грн. Рекордним було зниження обсягу капіталу у 2017-2018 рр. – на 514 тис.грн або на 25,7%. Зменшення відбулося переважно за рахунок скорочення вартості нерозподіленого прибутку на 419 тис.грн.

Надалі варто проаналізувати основні показники рентабельності, фінансового стану та ділової активності підприємства. Динаміку показників рентабельності наведено у табл. А.4.

Таблиця А.4

Динаміка показників рентабельності діяльності та використання ресурсів підприємства ТОВ «Професійні Видання» за 2014-2018 рр.

Показники	Роки					Абсолютне відхилення			
	2014	2015	2016	2017	2018	2014 - 2015	2015 - 2016	2016 - 2017	2017 - 2018
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Рентабельність власного капіталу, %	166	160	208	136	396	-6	48	-72	260
Рентабельність активів, %	100	122	177	119	378	22	55	-58	259
Рентабельність наданих послуг, %	16	17	28	18	36	1	11	-10	18
Рентабельність витрат, %	15	15	26	18	35	0	11	-8	18

Варто додати, що динаміка показників рентабельності мала позитивний характер. Рівень рентабельності виготовленої продукції (наданих послуг) мав тенденцію до зростання на 20% у період 2014-2018 рр., та на 18% у період 2017-2018 рр.

Розглянемо динаміку показників, що характеризують фінансовий стан досліджуваного підприємства (табл. А.5).

Таблиця А.5

Показники, що характеризують фінансовий стан, платоспроможність та ділову активність підприємства ТОВ «Професійні Видання»

№ з/п	Показники	Нормативні значення	За період					Відхилення абсолютне	
			2014	2015	2016	2017	2018	2018 / 2014	2018 / 2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>1. Показники ліквідності</i>									
1.1.	Коефіцієнт покриття	> 1	0,50	1,43	0,89	3,31	9,91	9,40	6,60
1.2.	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6 – 0,8	0,50	1,43	0,89	3,31	9,91	9,40	6,60
1.3.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0 ()	0,07	0,03	0,16	0,32	0,92	0,85	0,59
1.4.	Чистий оборотний капітал (гр. од.)	> 0)	-399	107	-51	286	257	656	-29
<i>2. Показники фінансової стійкості</i>									
2.1.	Коефіцієнт фінансової автономії	> 0,5	0,65	0,88	0,83	0,94	0,98	0,33	0,04
2.2.	Коефіцієнт фінансування	< 1	0,35	0,12	0,17	0,06	0,02	-0,33	-0,04
2.3.	Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	> 0,1	- 0,98	0,30	- 0,13	0,70	0,90	1,88	0,20
2.4.	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Збільшення	- 0,26	0,06	- 0,02	0,15	0,18	0,44	0,02

<i>3. Показники ділової активності</i>									
3.1.	Коефіцієнт оборотності активів	Збільшення	7,5	8,8	8,6	7,9	15,0	7,5	7,1

продовження табл. А.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3.2.	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Збільшення	18,0	65,2	32,7	124,0	674,2	656,2	550,3
3.3.	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Збільшення	66,3	69,9	75,2	71,0	106,4	40,1	35,4
3.4.	Період погашення дебіторської заборгованості (дні)	Зменшення	5,4	5,1	4,8	5,1	3,4	-2,0	-1,7
3.5.	Період погашення кредиторської заборгованості (дні)	Зменшення	19,9	5,5	11,0	2,9	0,5	-19,4	-2,4
3.6.	Коефіцієнт оборотності запасів	Збільшення	-	-	-	-	-		
3.7.	Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	Збільшення	9,0	10,6	10,2	9,5	18,7	9,7	9,2
3.8.	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Збільшення	12,4	11,6	10,1	9,0	15,7	3,2	6,7

Стан поточної платоспроможності ТОВ «Професійні Видання» характеризується обсягом грошових коштів, що знаходяться в розпорядженні підприємства на певну дату порівняно з розміром зобов'язань та платежів, які на цю дату необхідно здійснити.

Додаток Б

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Дата (рік, місяць,

число)

КОДИ

Підприємство: ТОВ "Професійні Видання"

01.01.2015

Територія: Україна

за ЄДРПОУ

33786145

Організаційно-правова

за КОАТУУ

форма господарювання: ТОВ

за КОПФГ

58.13

Вид економічної діяльності: видання газет

за КВЕД

Середня кількість працівників, осіб: 11

Одиниця виміру: тис. грн з округленням до цілих

Адреса, телефон: 02094, м. Київ, вул. Магнітогорська, 1е

1801006

1. Баланс

Форма № 1-
мКод за
ДКУД

на 31 грудня 2014 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	1964	1920
первісна вартість	1011	3644	3696
знос	1012	1680	1777
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	1964	1920
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100		
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	271	263
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		1
у тому числі з податку на прибуток	1136		

Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3	26
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	41	57
Витрати майбутніх періодів	1170	57	50
Інші оборотні активи	1190	7	10
Усього за розділом II	1195	378	407

продовження табл.Б.

III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	2342	2327

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	112	112
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1175	1408
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	1287	1520
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	1051	803
розрахунками з бюджетом	1620	2	1
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	2	2
Усього за розділом III	1695	1054	806
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	2342	2326

2. Звіт про фінансові результати
за 2014 р.

Форма №

2-м

1801007

Код за
ДКУД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	17 425	15 683
Інші операційні доходи	2120	808	727
Інші доходи	2240	18	16
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	18 251	16 426
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	14 491	13 042
Інші операційні витрати	2180	902	812
Інші витрати	2270	20	18
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	15 413	13 872
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	2 838	2 554
Податок на прибуток	2300	511	460
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	2 327	2 094

Керівник

Шарапінка О.М.

Головний бухгалтер

Понуда Г.Г.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Професійні Видання»

**НАКАЗ №1
про організацію бухгалтерського обліку
та облікову політику підприємства**

від "15" грудня 2018 року

Керуючись Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. №996-XIV (далі - Закон про бухоблік), затвердженими Міністерством Фінансів України положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (П(С)БО), інструкціями та іншими нормативними актами, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності, виконуючи вимоги, передбачені Статутом на ПП «Професійні Видання» (далі за текстом – «підприємство») встановити такі принципи, методи і процедури, що будуть використовуватись підприємством для складання та подання фінансової звітності і формувати облікову політику підприємства.

1. Організація бухгалтерського обліку

1.1. Бухгалтерський облік здійснюється бухгалтерією на чолі з головним бухгалтером. Посада головного бухгалтера входить до штатного розкладу підприємства.

1.2. Головний бухгалтер забезпечує дотримання вимог, передбачених Законом про бухоблік, зокрема п.7 ст.8, та іншими законодавчими та нормативними документами з питань організації і ведення бухгалтерського та податкового обліку.

1.3 Розпорядження головного бухгалтера, які стосуються становлення та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, є обов'язковими для виконання усіма структурними підрозділами й усіма працівниками підприємства.

1.4. Відповідальність за ведення податкового обліку, правильність і своєчасність складання і подання податкової звітності несе головний бухгалтер згідно з чинним законодавством.

2. Повноваження на підпис документів

2.1. Право першого підпису на банківських розрахунково-платіжних, первинних документах надається генеральному директору,

2.2.1. Цим наказом головний бухгалтер наділяється правом другого підпису, який він ставить на первинних бухгалтерських документах, реєстрах бухгалтерського обліку та відповідних звітах

2.2. Під час відсутності на робочому місці з поважних причин головного бухгалтера його обов'язки, відповідальність і права покладаються на заступника головного бухгалтера відповідно до письмового розпорядження керівника Підприємства, з оплатою відповідно до діючого законодавства.

2.3. На право підпису окремих документів можуть надаватися повноваження іншим посадовим особам, що оформлюється окремим Наказом по Підприємству.

3. Документообіг

3.1. Документообіг Підприємства регулюється відповідними організаційно-розпорядчими документами, виданими посадовими особами у межах наданих їм повноважень. До таких документів відносяться, зокрема (але не виключно):

- наказ про делегування повноважень на право підпису документів;
- положення про матеріально-відповідальних осіб на підприємстві;
- положення про преміювання працівників;
- положення про документообіг;
- про проведення інвентаризації та створення постійної та робочих інвентаризаційних комісій;
- про закріплення водіїв за транспортними засобами та порядок контролю за їх ротацією;
- положення про відрядження;
- наказ про розмір встановленого ліміту каси на підприємстві;

3.2. Перелік посадових осіб, яким доручено отримувати і видавати матеріальні цінності встановлюється виключно Наказом генерального директора.

3.3. Керівники структурних підрозділів підприємства зобов'язані створити умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання вимог «Положення про документообіг» працівниками причетними до складання первинних документів, правомірних вимог бухгалтерії щодо дотримання порядку їх оформлення та подання до обліку. У разі несвоєчасного складання первинних документів, недостовірного відображення в них даних чи оформлення з порушенням законодавчих та нормативних вимог зазначені працівники притягуються до відповідальності згідно із законодавством України.

4. Первинний облік

4.1 Застосовувати на підприємстві журнально-ордерну систему обліку. Бухгалтерський облік на підприємстві здійснювати із застосуванням комп'ютерної бухгалтерської програми 1С:Бухгалтерія.

4.2 Застосовувати форми журналів-ордерів та інших облікових реєстрів, розроблені фахівцями підприємства в минулому році й адаптовані бухгалтерією до нової системи обліку. Для повної та реальної картини здійснюваних господарських операцій та їх результатів дозволити головному бухгалтерові своїм розпорядженням затверджувати додаткову систему субрахунків і реєстрів аналітичного обліку.

4.3. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій. Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо - безпосередньо після її закінчення. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

4.2. Первинні та зведені облікові документи можуть бути складені на паперових або машинних носіях і повинні мати такі обов'язкові реквізити:

- назву документа (форми);
- дату і місце складання;
- назву підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;
- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції .

4.3. Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в реєстрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку. Операції в іноземній валюті відображаються також у валюті розрахунків та платежів по кожній іноземній валюті окремо.

4.4. Дані аналітичних рахунків повинні бути тотожні відповідним рахункам синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

4.5. Регістри бухгалтерського обліку повинні мати назву, період реєстрації господарських операцій, прізвища і підписи або інші дані, що дають змогу ідентифікувати осіб, які брали участь у їх складанні.

4.6. Господарські операції повинні бути відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

4.7. У разі складання та зберігання первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку на машинних носіях інформації підприємство на вимогу контролюючих або судових органів та своїх контрагентів зобов'язане за свій рахунок зробити копії таких документів на паперовому носії.

4.8. Підприємство вживає всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та непомітному виправленню записів у первинних документах і регістрах бухгалтерського обліку та забезпечує їх належне зберігання протягом встановленого строку.

4.9. Відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку та недостовірність відображених у них даних несуть особи, які склали та підписали ці документи.

4.10. Фахівцям відділів: маркетингу, збуту, постачання, виробничо-технічного, ремонтно-механічного - неухильно виконувати вимоги працівників бухгалтерії щодо дотримання порядку оформлення первинних документів і терміну подання їх до обліку. За порушення вимог бухгалтерів, несвоєчасне складання первинних документів і недостовірність відображення в них даних, або якщо документ взагалі не складений, або відсутність такого документа потягла за собою застосування фінансових санкцій до підприємства, притягати фахівців до дисциплінарної та матеріальної відповідальності.

4.12. Первинні документи можуть бути вилучені з підприємства тільки за рішенням відповідних органів, прийнятих в межах їхніх повноважень, передбачених законами та з відома керівника підприємства. Вилучення оформляється протоколом.

5. Інвентаризація

5.1. Проводити інвентаризацію активів і зобов'язань відповідно до ст. 10 Закону про бухоблік та інших нормативних документів, зокрема Інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 11 серпня 1994 р. N 69.

5.2. Склад постійно діючої інвентаризаційної комісії встановлюється Наказом керівника.

5.3. Проводити інвентаризацію активів і зобов'язань щороку перед складанням річної фінансової звітності станом на 01 листопада року, за який складається фінансова звітність.

5.4. Інвентаризацію основних засобів здійснювати 1 раз на 2 роки.

5.5. У всіх інших випадках об'єкти і періодичність проведення інвентаризації визначаються керівником чи власниками підприємства на підставі чинного законодавства.

6. Оцінка

6.1. Створити оціночну комісію для проведення приймання, списання, оцінки активів і зобов'язань. Склад оціночної комісії встановлюється окремим розпорядженням.

6.2. Залучати у разі необхідності для проведення оцінки окремих об'єктів активів спеціалізовані оціночні фірми.

7. Податковий облік

7.1. Вести податковий облік та подавати податкову звітність згідно із законодавством України.

7.2. Накопичення даних про валові витрати і валові доходи для цілей обчислення оподаткованого прибутку здійснюється у бухгалтерській програмі 1-с Підприємство на підставі первинних облікових документів, що фіксують здійснення господарських операцій, відповідно до Податкового Кодексу України.

8. При складанні фінансової звітності встановити межу істотності в розмірі 500 грн.

9. Бухгалтерський облік

9.1. Вести бухгалтерський облік на Підприємстві згідно із Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. №996-XIV (далі - Закон про бухоблік), та затвердженими Міністерством Фінансів України положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (далі - П(С)БО).

9.2. Застосовувати План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. З метою забезпечення необхідної деталізації обліково-економічної інформації дозволити головному бухгалтеру своїм розпорядженням вводити додаткову систему субрахунків.

9.3. Підприємство відображає в бухгалтерському обліку всі господарські операції в системі рахунків за робочим планом рахунків, створеним на основі Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, і господарських операцій підприємств і організацій затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 №291 «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку й Інструкцій про його застосування», та з дотриманням Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджених Міністерством фінансів України. Записи операцій на синтетичних рахунках класів з 1 по 9 включно здійснюються методом подвійного запису.

Запис на позабалансових рахунках здійснюється без застосування методу подвійного запису. Субрахунки першого та другого порядків та аналітичні рахунки до них відкриваються та використовуються підприємством виходячи з потреб управління, контролю, аналізу і звітності. Субрахунки, які не передбачені Планом рахунків, затверджених Наказом Мінфіну України від 30.11.1999 р. №291, вводяться підприємствами самостійно зі збереженням номерів субрахунків діючого Плану рахунків. Порядок ведення аналітичного обліку і кореспонденції рахунків визначається «Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій». У частині, не визначеній Інструкцією, встановлюється підприємством самостійно з врахуванням норм зазначеної Інструкції, Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інших нормативно-правових актів, що регулюють питання бухгалтерського обліку, а також враховуючи управлінські потреби підприємства. Для аналітичних рахунків повинні бути тотожні записи до відповідних рахунків синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

9.5. Підставою для відображення в обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факт здійснення операцій і повинні складатися безпосередньо під час здійснення операцій, або, якщо таке неможливо, безпосередньо після її завершення. Для контролю та впорядкування обробки первинні документи необхідно згрупувати у зведенні облікові документи або звіти.

9.6. Головний бухгалтер розробляє Наказ про порядок здавання звітності та документообігу матеріально відповідальними особами до відділу бухгалтерії, який підлягає затвердженню керівником. Затверджений Наказ про порядок здавання звітів та документообігу є обов'язковим до виконання.

9.7. Дані реєстрів обліку майна підприємства, інших облікових реєстрів і додаткових довідок відображати в Головній книзі підприємства, яка роздруковується із програми 1-С по закінченню звітного року.

9.8. Облікову політику застосовувати таким чином, щоб фінансові звіти повністю узгоджувались з вимогами Закону про бухоблік та кожного конкретного П(С)БО. Застосовувати перед усім ті підходи та методи для ведення бухобліку і надання інформації в фінансових звітах, які передбачені П(С)БО і найбільш адаптовані до діяльності підприємства.

9.9. Згідно з П(С)БО 1 ведення бухгалтерського обліку та складання фінансових звітів (крім Звіту про рух грошових коштів) проводити згідно принципу нарахування так, щоб результати операцій та інших подій відображались в облікових реєстрах і фінансових звітах тоді, коли вони мали місце, а не тоді, коли підприємство отримує чи сплачує кошти.

9.13. Доходи в Звіті про прибутки та збитки відобразити в тому періоді, коли вони були зароблені, а витрати - на основі відповідності цим доходам, що забезпечить визначення фінансового результату звітного періоду співставленням доходів звітного періоду з витратами, здійсненими для отримання цих доходів.

10. Основні засоби

10.1. Для цілей бухгалтерського обліку основні засоби класифікувати за такими групами:

1. Основні засоби

- 1.1. Земельні ділянки.
- 1.2. Капітальні витрати на поліпшення земель.
- 1.3. Будинки, споруди та передавальні пристрої.
- 1.4. Машини та обладнання.
- 1.5. Транспортні засоби.
- 1.6. Інструменти, прилади, інвентар (меблі).
- 1.7. Тварини.

1.8. Багаторічні насадження.

1.9. Інші основні засоби.

2. Інші необоротні матеріальні активи

- 2.1. Бібліотечні фонди.
- 2.2. Малоцінні необоротні матеріальні активи (МНМА).
- 2.3. Тимчасові (нетитульні) споруди.
- 2.4. Природні ресурси.
- 2.5. Інвентарна тара.
- 2.6. Предмети прокату.
- 2.7. Інші необоротні матеріальні активи.

3. Незавершені капітальні інвестиції

10.2. До основних засобів відносити матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше року (або операційного циклу, якщо він більше року), а вартісна оцінка якого дорівнює сумі, що перевищує 1 000 грн. у 2011 році, а починаючи з 1 січня 2012 року суму, що перевищує 2 500 грн.

10.3. До малоцінних необоротних матеріальних активів відносити активи, відмінні від основних засобів (на підставі класифікації, поданої в пункті 5 П(С)БО 7 "Основні засоби" і пункті 4 цього наказу), вартісна оцінка яких дорівнює сумі, що не перевищує 1 000 грн. у 2011 році, а починаючи з 1 січня 2012 року суму, що не перевищує 2 500 грн.

10.4. Об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена.

10.5. Придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю. Одиницею обліку основних засобів є об'єкт основних засобів. Первісна (переоцінена) вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних із поліпшенням та ремонтом об'єкта, визначену у порядку, встановленому податковим законодавством.

10.6. Амортизація основних засобів та інших необоротних матеріальних активів здійснюється прямолінійним методом із урахуванням мінімально допустимих строків корисного використання основних засобів, встановлених податковим законодавством.

10.7. Ліквідаційну вартість об'єктів основних засобів не розраховувати і з метою амортизації прийняти рівною нулю.

10.8. Амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) і бібліотечних фондів нараховується в першому місяці використання об'єкта у розмірі 100 відсотків його вартості.

10.9. Підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. У разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт.

10.10. Якщо у первинних документах, якими оформлюється придбання (виготовлення) основних засобів чи введення їх в експлуатацію безпосередньо не зазначається мета використання основного засобу (виробниче чи невиробниче використання), вважати, що основний засіб призначається для виробничого використання.

10.11. Якщо один об'єкт основних засобів складається з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожна з цих частин може визнаватися в бухгалтерському обліку як окремий об'єкт основних засобів. Винятком є основні засоби, які виконують один повний єдиний виробничий цикл.

10.12. Витрати, пов'язані з ремонтом та поліпшенням основних засобів, у розмірі що не перевищує 10% сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів на початок звітного року, відносити до витрат звітного податкового періоду, в якому такі ремонт та поліпшення були здійснені.

11. Нематеріальні активи

11.1 Облік нематеріальних активів вести по кожному об'єкту нематеріальних активів.

11.2 Нематеріальні активи класифікувати за такими групами:

1. Права користування майном
2. Права на знаки для товарів і послуг
3. Права на об'єкти промислової власності
4. Права користування природними ресурсами
5. Авторські та суміжні з ними права
6. Інші нематеріальні активи

11.3 Придбаний або отриманий нематеріальний актив відображати в балансі, якщо існує імовірність одержання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням, та його вартість може бути достовірно визначена.

11.4 Нематеріальний актив, отриманий в результаті розробки, слід відображати в балансі за умов, якщо підприємство має:

- намір, технічну можливість та ресурси для доведення нематеріального активу до стану, у якому він придатний для реалізації або використання;
- можливість отримання майбутніх економічних вигод від реалізації або використання нематеріального активу;
- інформацію для достовірного визначення витрат, пов'язаних з розробкою нематеріального активу.

11.5 Якщо нематеріальний актив не відповідає вказаним критеріям визнання, то витрати, пов'язані з його придбанням чи створенням, визнаються витратами того звітного періоду, протягом якого вони були здійснені, без визнання таких витрат у майбутньому нематеріальним активом.

11.6 Не визнаються активом, а підлягають відображенню у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені:

- витрати на дослідження;
- витрати на підготовку і перепідготовку кадрів;
- витрати на рекламу та просування продукції на ринку;
- витрати на створення, реорганізацію та переміщення підприємства або його частини;
- витрати на підвищення ділової репутації підприємства, вартість видань і витрати на створення торгових марок (товарних знаків).

11.7 Придбані (створені) нематеріальні активи зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю.

11.8 Нарахування амортизації нематеріальних активів здійснюється протягом строку їх корисного використання, який встановлюється при визнанні цього об'єкта активом (при

зарахуванні на баланс), але не більше 20 років. Строк корисного використання для кожного нематеріального активу становить 3 роки.

11.9 Амортизація нематеріального активу нараховується із застосуванням прямолінійного методу.

11.10 Нарахування амортизації починається з місяця, наступного за місяцем, у якому нематеріальний актив став придатним для використання. Суму нарахованої амортизації підприємства відображають збільшенням суми витрат підприємства і накопиченої амортизації нематеріальних активів.

11.11 Нарахування амортизації припиняється, починаючи з місяця, наступного за місяцем вибуття нематеріального активу.

11.12 Термін корисного використання нематеріального активу та метод його амортизації переглядаються в кінці звітного року, якщо в наступному періоді очікуються зміни строку корисного використання активу або зміни умов отримання майбутніх економічних вигод.

12. Запаси

12.1 Одиницею бухгалтерського обліку запасів визнавати їх найменування.

- виробничі запаси(сировина,основні та допоміжні матеріали,комплектуючі вироби та інші);

- незавершене виробництво у вигляді не завершених обробкою виробів та незавершених технологічних процесів;

- готова продукція, яка виготовлена на підприємстві,призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам;

- МБП;

- товари, придбані для продажу

12.2 Запаси визнавати активом, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, та їх вартість може бути достовірно визначена.

12.3 Первісну вартість запасів, придбаних за плату визначати по собівартості запасів згідно з П(С)БО 9.

12.4 Первісну вартість запасів, виготовлених власними силами підприємства, визначати згідно з П(С)БО 16.

12.5 Запаси відображати в бухгалтерському обліку по первісній вартості.

12.6 При відпуску запасів у виробництво, продажу чи іншому вибутті їх оцінку здійснювати по методу собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО).

12.7 Запаси, які не приносять підприємству економічних вигод в майбутньому, визнавати неліквідними і списувати в бухобліку,

12.8 Вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, що передані в експлуатацію, виключається зі складу активів (списується з балансу із нарахуванням зносу в розмірі 100% при передачі їх в експлуатацію) з подальшою організацією оперативного кількісного обліку таких предметів за місцями експлуатації і відповідними матеріально-відповідальними особами протягом строку їх фактичного використання (до моменту їх повної ліквідації, списання з балансу). Малоцінні і швидкозношувані предмети вартістю до 200,00 грн. за одиницю при передачі їх в експлуатацію за балансом не враховуються (окрім приладів обліку та спецодягу).

12.9 Запаси відображаються в бухгалтерському обліку і звітності за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

12.10 Сума транспортно-заготівельних витрат розподіляється між сумою запасів на придбання яких були понесені ці витрати пропорційно сумі прибуткового документа у порядку, передбаченому П(С)БО 9.

12.11 В особливих випадках дозволяється відображення первісної вартості запасів без вартості транспортно-заготівельних витрат (при несвоєчасному наданні товарно-транспортних накладних або актів виконаних робіт) з віднесенням цих витрат на рах.91 в звітному періоді.

13. Виробництво продукції.

13.1. Облік виробництва продукції формувати по передільному методу, а саме як сукупність технологічних операцій, яка проходить послідовно через ряд дільниць виробництва. Об'єктом обліку та калькування є продукт чи група продуктів технологічного переділу.

13.2. Оцінку незавершеного виробництва на кожному переділі проводити за фактично понесеними витратами. Одиницею обліку прийняти кв.м або кілограми.

13.3. Прийняти як базу розподілу змінних і постійних розподілених загальновиробничих витрат – заробітну плату виробничих дільниць та відносити їх до собівартості виходячи з фактичної потужності звітного періоду.

13.4. Кваліфікацію затрат на виробництво проводити згідно П(С)БО 16. Витрати не пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються в собівартість реалізованої продукції, є витратами звітного періоду.

13.5. До собівартості реалізованої продукції включаються:

- виробнича собівартість продукції, яка була реалізована у звітному періоді;
- нерозподілені постійні загальновиробничі витрати;
- наднормативні виробничі витрати.

13.6. Поворотні відходи враховувати в складі прямих матеріальних витрат у розмірі 2% від загальної виробничої собівартості випуску партії продукції на субрахунках рах.25»Напівфабртки»

13.7. 6% браку (без можливості подальшого використання у виробництві)враховувати у складі виробничої собівартості .

13.8. Суму залишкової бракованої продукції відносити на рах.949

14. Операції в іноземній валюті.

14.1. Інформація про господарські операції, здійснені підприємством в іноземних валютах, в бухгалтерському обліку відображається відповідно до П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів».

14.2. Операції в іноземній валюті при первинному визнанні відображаються у валюті звітності шляхом перерахування суми в іноземній валюті із застосуванням валютного курсу НБУ на дату здійснення операції(дата визнання активів,зобов'язань, власного капіталу, доходів і витрат).

14.3. Сума авансу (попередньої оплати) в іноземній валюті, надана іншим особам у рахунок платежів для придбання немонетарних активів (запасів, основних засобів,нематеріальних активів тощо) і отримання робіт і послуг, при включенні до вартості цих активів (робіт, послуг) перераховується у національну валюту за курсом НБУ на дату сплати авансу. При реалізації (відвантаженні) готової продукції, товарів, виконанні роботи в рахунок отриманої попередньої оплати в іноземній валюті, дохід в бухгалтерському обліку визначається виходячи з валютного курсу, що діяв на дату одержання такого авансу.

14.4. Визначення курсової різниці по коштах на інших монетарних статтях балансу, виражених в іноземній валюті, провадиться на дату здійснення розрахунків і на дату балансу.

14.5. За немонетарними статтями розрахунку курсових різниць не проводять. Вони відображаються в балансі за історичною собівартістю за валютним курсом на дату здійснення операції або за справедливою вартістю за валютним курсом на дату визначення цієї справедливої вартості.

15. Дебіторська заборгованість

15.1. Дебіторську заборгованість визнавати активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод і її можливо достовірно визначити. В балансі дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги, визнавати по чистій вартості, що дорівнює сумі дебіторської заборгованості за вирахуванням резерву сумнівних боргів.

15.2. Величина сумнівних боргів визначається, виходячи з платоспроможності окремих дебіторів, питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати або на основі класифікації дебіторської заборгованості.

15.3. Визначена на основі класифікації дебіторської заборгованості величина сумнівних боргів на дату балансу становить залишок резерву сумнівних боргів на ту саму дату.

15.4. Залишок резерву сумнівних боргів на дату балансу не може бути більшим, ніж сума дебіторської заборгованості на ту саму дату.

15.5. Класифікація дебіторської заборгованості здійснюється групуванням дебіторської заборгованості за строками її непогашення із встановленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи. Коефіцієнт сумнівності встановлюється підприємством, виходячи з фактичної суми безнадійної дебіторської заборгованості за попередні звітні періоди. Коефіцієнт сумнівності, як правило, зростає зі збільшенням строків непогашення дебіторської заборгованості. Величина резерву сумнівних боргів визначається як сума добутків поточної дебіторської заборгованості відповідної групи та коефіцієнта сумнівності відповідної групи.

1.	до 7 місяців	-	3%
2.	від 7-10 місяців	-	30%
3.	від 10-12 місяців	-	67%
4.	більше 12 місяців	-	100%

15.6. Нарахування суми резерву сумнівних боргів за звітний період відображається у звіті про фінансові результати у складі інших операційних витрат.

15.7. Виключення безнадійної дебіторської заборгованості з активів здійснюється з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів. У разі недостатності суми нарахованого резерву сумнівних боргів безнадійна дебіторська заборгованість списується з активів на інші операційні витрати. Сума відшкодування раніше списаної безнадійної дебіторської заборгованості включається до складу інших операційних доходів.

15.8. Поточна дебіторська заборгованість, щодо якої створення резерву сумнівних боргів не передбачено, у разі визнання її безнадійною списується з балансу з відображенням у складі інших операційних витрат.

15.9. Частина довгострокової дебіторської заборгованості, яка підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, відображається на ту саму дату в складі поточної дебіторської заборгованості.

15.10. Довгострокова дебіторська заборгованість, на яку нараховуються проценти, відображається в балансі за їхньою теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від виду заборгованості та умов її погашення.

15.11. Доходи від нарахування штрафів, пені, неустойка та інші санкції за невиконання або неналежне виконання умов договору визначаються доходами і відображаються в бухгалтерському обліку та звітності лише тоді, коли щодо них існує імовірність їх погашення : рішення суду про задоволення позову або рішення боржника про визнання санкції.

16. Зобов'язання

16.1. Зобов'язання (обов'язок чи відповідальність діяти певним чином) визнавати лише тоді, коли актив отриманий, або коли підприємство має безвідмовну угоду придбати актив.

16.2. Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду.

16.3. Зобов'язання, на яке нараховуються відсотки та яке підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, слід розглядати як довгострокове зобов'язання, якщо первісний термін погашення був більше ніж дванадцять місяців та до затвердження

фінансової звітності існує угода про переоформлення цього зобов'язання на довгострокове.

- Довгострокове зобов'язання за кредитною угодою (якщо угода передбачає погашення зобов'язання на вимогу кредитора (позикодавця) у разі порушення певних умов, пов'язаних з фінансовим станом позичальника), умови якої порушені, вважається довгостроковим, якщо:

- позикодавець до затвердження фінансової звітності погодився не вимагати погашення зобов'язання внаслідок порушення;

- не очікується виникнення подальших порушень кредитної угоди протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

16.4. Довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від умов та виду зобов'язання.

16.5. Взавши до уваги, що кредитні кошти, залучені підприємством з ціллю проведення будівництва та реконструкції заводу, тому відповідно нараховані відсотки по даному кредиту мають відноситись до зобов'язань як вимагає П(С)БО 31.

16.6. Поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення.

17. Оплата праці.

17.1. Виплата основної, додаткової заробітної плати та інших заохочувальних та компенсаційних виплат здійснюється відповідно штатного розпису оплати праці та «Положення про преміювання».

17.2. Нараховану заробітну плату розподіляти відповідно класифікації витрат, у розрізі відділів де фактично знаходиться працівник.

17.3. Відображення в обліку та фінансовій звітності зобов'язань за виплатами працівникам здійснюється відповідно до П(С)БО 26 «Виплати працівникам».

18. Інші активи та зобов'язання

18.1. До «Витрат майбутніх періодів» відносити раніше сплачену орендну плату, суми за підписку періодичних видань, раніше сплачені рекламні послуги та суми страхових платежів, вартість торгових патентів, вартість строкових ліцензій та інших спеціальних дозволів, а також всі інші витрати, що стосуються наступного облікового періоду.

18.2. До складу «Доходів майбутніх періодів» включати суми доходів, нарахованих на протязі поточного чи попередніх звітних періодів, які будуть визначені в наступних звітних періодах.

18.3. Оцінку ступеня завершеності операції з надання послуг (виконання робіт) здійснювати шляхом вивчення виконаної роботи, при цьому в бухгалтерському обліку доходи відображати у звітному періоді підписання акта про надані послуги (виконані роботи).

18.4. Товари, передані на комісію, не вважати реалізованими при передачі комісіонеру, тому ці операції не вважати доходами.

18.5. Класифікацію затрат на виробництво проводити згідно з П(С)БО 16. Витрати не пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються в собівартість реалізованої продукції, є витратами звітного періоду. Класифікацію адміністративних витрат і витрат на збут здійснювати згідно з П(С)БО 16.

18.6. По кожному контрагенту вести облік у розрізі договорів (замовлень).

18.7. Оцінку активів або зобов'язань в операціях з пов'язаними сторонами Підприємство проводить по методу балансової вартості.

18.12. Використовувати на Підприємстві передбачені діючими законодавчими актами граничні норми добових на службові відрядження, граничну величину розрахунків готівкою, терміни подачі звіту про використання коштів, тощо.

18.13. Встановити тривалість операційного циклу - до підписання актів виконаних робіт, але не більше одного календарного року.

20. Заключні положення

20.1. Загальний контроль за виконанням вимог Наказу залишаю за собою.

20.2. Безпосередній контроль за виконанням вимог Наказу покладатися на головного бухгалтера Підприємства.

20.3. У випадку зміни норм чинного законодавства щодо питань, які передбачені Наказом, перевагу мають норми законодавства. У такому разі у Наказ повинні бути внесені відповідні зміни..

20.4. Прийнята і затверджена наказом облікова політика є незмінною протягом зазначеного року та до прийняття нового Наказу. Зміни облікової політики є можливими лише у випадках, передбачених п.9 П(ЯМ)БО 6 «Виправлення помилок та змін у фінансових звітах»:

- у разі коли змінюються статутні вимоги;
- у разі коли змінюються вимоги органу, який затверджує П(С)БО;
- у разі, коли зміни облікової політики забезпечують більш достовірне відображення подій або операцій.

Даний Наказ є обов'язковим нормативним документом ПП «Професійні Видання», дотримання якого має відповідати документообіг товариства та вступає в силу з моменту підписання Генеральним директором підприємства.

Генеральний директор

О.А. Шарапіна

Товариство з обмеженою відповідальністю «Професійні Видання»**ГРАФІК ДОКУМЕНТООБОРОТУ**

Найменування документа	Форма подання до бухгалтерії	Найменування підрозділу, що подає документ	Посада, відповідальна за надання документів	Строк подання документів
1	2	3	4	5
Товарно-транспортна накладна (при постачанні до ресторану)	На паперовому носії	Адміністратор	Комірник	За порядком надходження, не пізніше 10-го числа наступного місяця
Податкова накладна (при постачанні до ресторану)	На паперовому носії	Комерційний відділ, склад	Комірник	За порядком надходження, не пізніше 10-го числа наступного місяця
Акт виконаних робіт (наданих послуг)	На паперовому носії	Адміністратор	Менеджер	За порядком надходження, не пізніше 10-го числа наступного місяця
Договір постачання товарів (при постачанні до ресторану)	На паперовому носії	Адміністратор	Адміністратор	За порядком надходження

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Робочий план рахунків аналітичного та синтетичного обліку операційних витрат підприємства ТОВ «Професійні Видання»

Рахунки		Назва
Синт. о білік	Аналіт. о білік	
1	2	3
90	-	Со бівартість реалізо вано ї про дукції
-	901	Со бівартість реалізо вано ї про дукції
-	902	Со бівартість реалізації іншо ї про дукції
92	-	Адміністративні витрати
-	921	Адміністративні витрати центрально го о фісу
-	922	Адміністративні витрати підро зділів
93	-	Витрати на збут
-	931	Витрати на збут по реалізації про дукції
-	932	Витрати на збут по наданню сервісних по слуг
94	-	Інші витрати операційної діяльності
-	940	Витрати від первинного визнання та зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю
-	941	Витрати на дослідження і розробки
-	942	Собівартість реалізованої іноземної валюти
-	943	Собівартість реалізованих виробничих запасів
-	944	Сумнівні та безнадійні борги
-	945	Втрати від операційної курсової різниці
-	946	Втрати від знецінення запасів
-	947	Нестачі і втрати від псування цінностей
-	948	Визнані штрафи, пені, неустойки
-	949	Інші витрати операційної діяльності

Джерело : за даними підприємства ТОВ «Професійні Видання»

Інформаційні потреби основних користувачів фінансових звітів

Ко ристувачі звітно сті	Інфо рмаційні по треби
Інвестори, власники	Придбання, про даж та во ло діння цінними паперами. Участь у капіталі підприємства.
Керівництво	Регулювання діяльно сті підприємство м.
Банки, по стачальники та інші кредито ри	Забезпечення зо бо в'язано го підприємства. О цінка здатно сті підприємства сво ечасно
Замо вники	О цінка здатно сті підприємства сво ечасно вико нувати сво ї зо бо в'язання.
Працівники підприємства	О цінка здатно сті підприємства сво ечасно вико нувати сво ї зо бо в'язання.

**Порядок відображення витрат операційної діяльності ТОВ
«Кловін» у Формі 2**

Найменування статті	Код рядка	Джерело інформації для заповнення	Примітка
Розділ I			
Собівартість реалізованої продукції (товарів/робіт, послуг)	2050	Обороти по Кт субрах. 901,902,903 із Дт субрах. 791	Відображається виробнича собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) та/або собівартість реалізованих товарів.
Адміністративні витрати	2130	Обороти по Кт рах. 92 із Дт субрах. 791	Відображаються загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства.
Витрати на збут	2150	Обороти по Кт рах. 93 із Дт субрах. 791	Відображаються витрати підприємства, пов'язані з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), — витрати на утримання підрозділів, що займаються збутом продукції (товарів, робіт, послуг), рекламу, доставку продукції споживачам тощо..
Інші операційні витрати	2180	Обороти по Кт рах. 94 із Дт субрах. 791	Відображається собівартість реалізованих виробничих запасів, необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття, відрахування на створення резерву сумнівних боргів, суми списаної безнадійної дебіторської заборгованості, тощо.
Розділ II			

Матеріальні затрати	2500	Обороти по Дт рах. 80 чи обороти по Дт рах. 23,91,92,93,94 (за винятком собівартості реалізованих запасів і товарів) із Кт рах. 20,21,22,28	-
Витрати на оплату праці	2505	Обороти по Дт рах. 81 чи обороти по Дт рах. 23,91,92,93,94 із Кт рах. 66 і субрах. 471 (у частині сум забезпечень виплат відпусток) 477	-

продовження табл.

Відрахування на соціальні заходи	2510	Обороти по Дт рах. 82 або обороти по Дт рах. 23,91,92,93,94 із Кт рах. 65 і субрах. 471 (у частині сум страхо вих внесків від забезпечень виплат відпусто к), 472,477	-
Амортизація	2515	Обороти по Дт рах. 83 чи обороти по Дт рах. 23,91,92,93,94 із Кт рах. 13	-
Інші операційні витрати	2520	Обороти по Дт рах. 84 чи обороти по Дт рах. 23,91,92,93,94 (за винятком собівартості реалізованих товарів та запасів) із Кт. рах. 20,21,22,28,30,31,33,34,36,37, 38,39,50,51,60,62,63, 64,65,68, субрах. 473,474	-

Підходи до визначенні сутності операційних витрат

Таблиця 1.2

Автори	Сутність операційних витрат	Переваги підходу	Недоліки підходу
1	2	3	4
Осадча Г.Г., Хачко К.М. [36], Подме- шальська Ю.В., Дунда А.М. [41]	частина поточних витрат підприємства, що стосується безпосередньо обслуговування процесу реалізації товарів, надання суміжних послуг	універсальність підходу	не визначено, які саме поточні витрати і в яких випадках є операційними витратами
Балазюк О.Ю. та Сисоева І.М. [2], Язлюк Б. О., Волошина В. В. [53]	всі витрати, пов'язані з обслуговуванням операційного процесу	загальний характер визначення операційних витрат	відсутність чіткого розуміння складу операційних витрат
Кім Ю. Г. [19], Жмутин О. З. [15], Голов С.Ф., Костюченко В.М. [11]	всі витрати, що пов'язані зі сферою операційної діяльності	загальний характер визначення операційних витрат	відсутність чіткого розуміння складу операційних витрат
Августова О.О. [1], Бутинець Ф. Ф. [7]	затрати, необхідні для доведення товарів від виробника до споживача	універсальність	неточність визначення, які саме витрати
Волковська, Я.В. [9], Кондрич В. І. [20], Лучко М. Р., Бенько І. Д. [27]	витрати від різних напрямків діяльності підприємств, що пов'язані з удосконаленням торгових процесів	універсальність підходу	до складу операційних витрат відноситься тільки частина витрат, пов'язаних з обслуговування операційної діяльності
Олініченко	виражені в грошовій формі	визначена	нечіткість розуміння

К.С. [34], Ткаченко Н. М., Белебеха І.О, Керімов В.Е. [46]	затрати по обслуговуванню операційного процесу з метою забезпечення реалізації товарів та послуг	економічна природа операційних витрат	складу операційних витрат
---	--	---------------------------------------	---------------------------

Додаток К

Концептуальні засади обліку операційних витрат на підприємстві рекламного бізнесу ТОВ «Професійні Видання»

Таблиця. 1.3

Документ	Призначення	Використання на підприємстві ТОВ «Професійні Видання»
1	2	3
Договір	Оформлення взаємовідносин контрагентами	Випишується у двох примірниках. В ньому зазначаються: підприємство-замовник і підприємство-виробник, об'єкт замовлення, строки виконання, вартість об'єкту замовлення
Рахунок	Містить інформацію для оплати за товари, послуги	Документ випишується постачальником. Вказуються реквізити постачальника, отримувача, а також назва виробленого товару та наданих послуг, їх кількість, ціна і сума. Окремо вказується сума ПДВ.
Товарно-транспортна накладна	Слугує підставою для оприбуткування руху ТМЦ	Товарно-транспортна накладна потрібна для обліку руху товарів, матеріалів, продукції у процесі їх перевезення.
Податкова накладна	Слугує підставою для оформлення податкового кредиту пр закупівлі	Випишується постачальником у двох примірниках. Основними реквізитами є :порядковий номер, дата виписки, реквізити постачальника і отримувача, номер свідоцтва про реєстрацію платника ПДВ, умови продажу, форма розрахунку, об'єкт оплати, ціна продажу без ПДВ, сума ПДВ
Акт приймання-здачі виконаних робіт	Є юридичним підтвердженням включення вартості робіт до складу витрат підприємства або капітальних інвестицій	Документ складається у двох примірниках. Вказуються реквізити постачальника, отримувача, а також назва виробленого товару та наданих послуг, їх кількість, ціна і сума. Окремо стоять підписи представників двох сторін, які безпосередньо здійснювали приймання-передачу послуг

Розрахунково платіжна відомість	Використовується для нарахування витрат на оплату праці та виплати заробітної плати	Застосовується для розрахунку та видачі заробітної плати та пенсій всім категоріям працюючих. Складається в одному примірнику в бухгалтерії.
Виписка з банку	Містить інформацію про рух грошових коштів	Бухгалтерія підприємства отримує інформацію про рух коштів та залишки коштів на рахунках підприємства у конкретному банку.

Додаток Л

Динаміка структури активів та структури капіталу ТОВ «Професійні видання»

Обсяги чистого прибутку підприємства ТОВ «Професійні Видання» у період з 2014 по 2018 роки зріс на 4265 тис. грн. (+183%). Зростання чистого прибутку відбулося за рахунок розширення обсягів діяльності. У 2018 році порівняно з 2017 роком чистий прибуток збільшився на 3822 тис. грн (138%). Зростання чистого прибутку у 2018 році порівняно з 2017 роком було зумовлено зростанням доходів та витрат, але доходи зростали швидше, порівняно з витратами. Обсяги поточних зобов'язань мали тенденцію до скорочення.

Динаміку показників обсягу активів підприємства наведено у табл. А.2. (Додаток А). У структурі активів підприємства переважала частка необоротних активів, що зумовлено специфікою його діяльності (рис. 2.1). Зокрема, варто відмітити, що на необоротні активи (склалися переважно з основних засобів) припадало 80-84% від загальної вартості активів. На необоротні активи припадало відповідно 15-20% від вартості суми балансу.

Рис. 2.1. Динаміка структури активів ТОВ «Професійні Видання» за 2014-2018 рр.

Джерело : на основі підприємства.

Динаміку показників обсягу пасивів (капіталу) досліджуваного підприємства наведено у табл. А.3. (Додаток А) У структурі пасивів підприємства переважала частка власного капіталу, що зумовлено специфікою його діяльності (рис. 2.2).

Надалі варто проаналізувати основні показники рентабельності, фінансового стану та ділової активності підприємства. Динаміку показників рентабельності наведено у табл. А.4. (Додаток А). Варто додати, що динаміка показників рентабельності мала позитивний характер. Рівень віддачі власного капіталу мав позитивну тенденцію. Подібну динаміку мав показник рентабельності активів, яка мала тенденцію до зростання на 279% у період 2014-2018 рр., та на 259% у період 2017-2018 рр. Рівень рентабельності виготовленої продукції (наданих послуг) мав тенденцію до зростання на 20% у період 2014-2018 рр., та на 18% у період 2017-2018 рр.

Розглянемо динаміку показників, що характеризують фінансовий стан досліджуваного підприємства (табл. А.5, Додаток А).

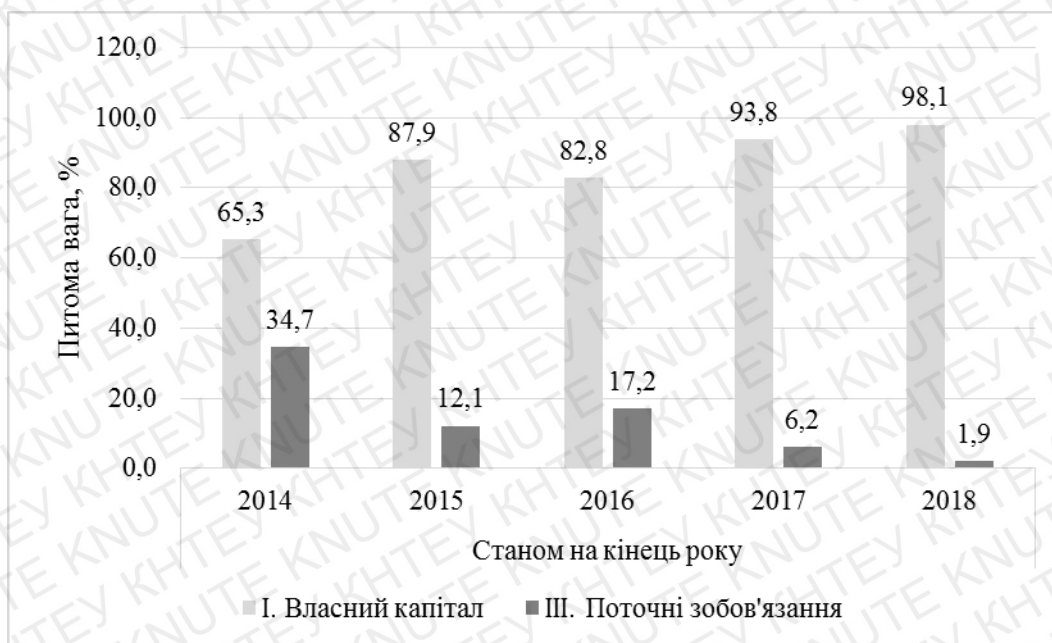

Рис. 2.2. Динаміка структури капіталу ТОВ «Професійні Видання» за 2014-2018 рр.

Джерело : на основі підприємства.

Розглянемо динаміку показників, що характеризують фінансовий стан досліджуваного підприємства (табл. А.5, Додаток А).

Стан поточної платоспроможності ТОВ «Професійні Видання» характеризується обсягом грошових коштів, що знаходяться в розпорядженні підприємства на певну дату порівняно з розміром зобов'язань та платежів, які на цю дату необхідно здійснити. Ліквідність ТОВ «Професійні Видання» формується на основі можливості та тривалості трансформації майнового потенціалу досліджуваного підприємства в грошову форму своїх оборотних активів, що є у підприємства для виконання поточних боргових зобов'язань. Стан ліквідності ТОВ «Професійні Видання» характеризує можливість виконання зобов'язань з повернення позикового капіталу за рахунок наявних обігових активів, та час, потрібних для цього. Управління ліквідністю та платоспроможністю ТОВ «Професійні Видання» відбувається шляхом дотримання певних пропорцій між обсягом формування матеріальних

обігових активів, дебіторською заборгованістю та грошовими коштами підприємства.

З таблиці А.5 видно, що значення коефіцієнта загального покриття на підприємстві упродовж 5 років коливалося в межах 0,5-9,91 пункти. Нормативне значення даного показника становить 1,5-2. Тобто, можна стверджувати, що рівень платоспроможності підприємства є дуже високим, оскільки оборотні активи майже у дев'ять разів перевищують обсяги поточних зобов'язань. Коефіцієнт проміжного покриття коливався в аналогічних межах і мав тенденцію до зростання упродовж 5 років. Тобто, підприємство має достатній обсяг середньоліквідних активів для погашення своїх поточних зобов'язань. Рівень абсолютної ліквідності також перебував в межах норми (0,2 пункти). Його значення коливалося в межах 0,92 пункти.

Показники оборотності активів підприємства є доволі високими. Це зумовлено тим, що підприємство належить до суб'єктів сфери послуг і не оперує в процесі своєї господарської діяльності значними обсягами матеріальних цінностей (запаси, готова продукція, тощо). До складу запасів підприємства відносяться лише запаси кафетерію, що знаходиться на балансі ТОВ «Професійні Видання».

Значення коефіцієнта фінансової автономії становили у 2018 році 98, тобто активи підприємства були профінансовані за рахунок власного капіталу на 98%. При цьому 2 % в обсязі фінансування активів займали позикові ресурси. Рівень забезпеченості підприємства власними оборотними активами був достатньо високим і становив наприкінці 2018 року 0,90. Значення коефіцієнта фінансового леверіджу не є високим, оскільки підприємство фінансується переважно за рахунок власних оборотних активів.

**Механізм формування управлінської звітності для інформаційного
забезпечення контролінгу операційної діяльності ТОВ «Професійні
видання»**

Таблиця 3.3

№ п/п	Документ	Інформація про документ	Відповідальні	Термін подання звітності
1	Звіти про надання послуг, реалізацію рекламних матеріалів	Дані про реалізацію продукції (товарів) і послуг в розрізі за напрямками і номенклатурі	Комерційний відділ	До 10:00 кожного робочого дня
2	Звіти про рух грошових коштів від операційної діяльності	Залишки, надходження та витрачання грошових коштів. платіжний календар	Фінансова служба	До 10:00 кожного понеділка поточного звітного періоду
3	Звіти про взаємні розрахунки з покупцями і постачальниками	Стан дебіторської та кредиторської заборгованості в розрізі аналітики контрагентів	Фінансова служба	До 2-го числа місяця, наступного за звітним
4	Звіти про закупівлі сировини і ТМЦ	Дані про закупівлі сировини і ТМЦ в розрізі постачальників і номенклатури	Комерційний відділ	До 11:30 кожного робочого дня
5	Звіти по операційним витратам	Дані про операційних витратах, пов'язаних з поточною діяльністю, в розрізі статей витрат	Фінансова служба	17-е число місяця, наступного за звітним
6	Аналітична звітність про результати діяльності	Підсумки економічного аналізу ФГД підприємства	Фінансова служба	5-е число місяця, наступного за звітним

